

ВИДАЄ

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Published by

Ukrainian National Women's
League of America, Inc.

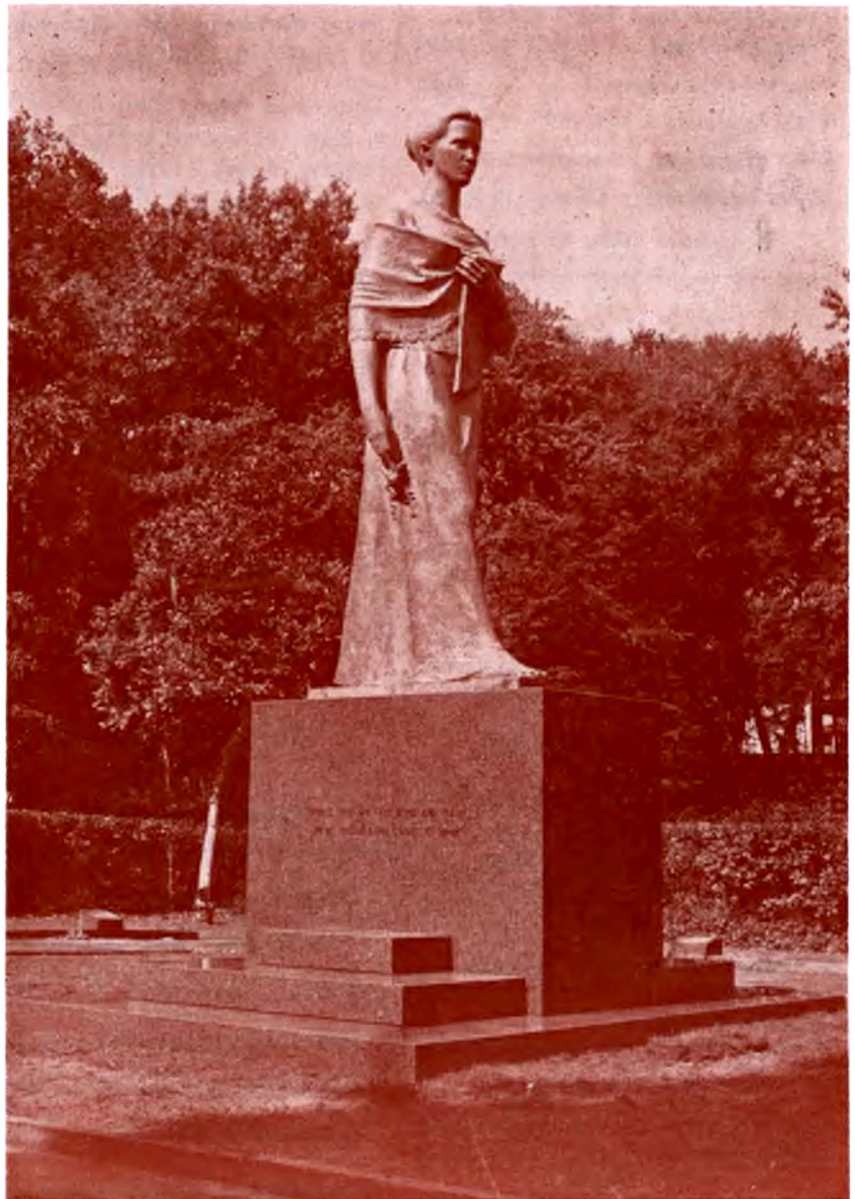
909 N. Franklin Street
Philadelphia 23, Pa.

Жовтень

9

October

1961

НАШЕ ЖИТТЯ

РІК XVIII. ЖОВТЕНЬ Ч. 9

Видає Союз Українок Америки
раз в місяць за винятком серпня

Редагує Колегія — Лідія Бурачинська,
Кекилія Гардецька, Олена Лотоцька,
д-р Наталя Пазуник, Марта Тарнавська
і Марія Юркевич.

Листування й передплату висилати
на адресу:

909 N. Franklin St.
Philadelphia 23, Pa.

Річна передплата в США й Канаді
від січня 1959 ..... \$4.00
Піврічна передплата \$2.50
Річна передплата в Англії 1¼ ф. ст.
Річна передплата в Австралії 2 ф. ст.
Річна передплата у Франції 10 н. фр.
Поодинокое число 45 центів

Зміст:

Т. Коломиєць: *
Духова свобода
І. Книш: Подружжя колись і сьогодні
Д-р М. Кобринська: Кераміка
західної України
С. Наумович: Муся
Х. Зелінська: В країні великого
минулого
Більш ніж меч і вогонь...
Л. Бура: З любови до театру
І. Крамарчук: Відійшла почесна членка
І. Павликовська: Конгрес Міжнар.
Жін. Союзу
Об'їздка представниці СФУЖО
Г. Жук: Укр. Жін. Союз
Із життя наших централей
Р. Коцик: Городець коло хати
З. Терлецька: Невелика гостина
Український народний стрій
Н. Наркевич: Вік ялинки
О. Кобець: Через потік
О. Цегельська: Маленька Катруся
й її пес
О. Мак: Лебідка

На обгортці:

Пам'ятник Лесі Українки роботи М.
Черешньовського в Укр. Городі Куль-
тури у Клівленді

OUR LIFE

VOL. XVIII OCTOBER No. 9

Edited by Editorial Board
Monthly publication except August,
of the Ukrainian National Women's
League of America, Inc.

909 N. Franklin St.
Philadelphia 23, Pa.
Phone MA 7-7945

Subscription in the United States
of America \$4.00 per year, half year
\$2.50. Subscription in Canada \$4.00
per year, half year \$2.50. Subscription
in England 1¼ pound sterling, per
year. Subscription in Australia 2
pound sterling per year. Subscription
in France 10 n. fr., per year.

Entered as second class matter July
8, 1944, at the Post Office at Phila-
delphia, Penna., under the Act of
March 3, 1879.

Single Copy 45 cents

ПРЕДСТАВНИЦТВА
„НАШОГО ЖИТТЯ“

ФРАНЦІЯ:

Mme. Anna Pasternak
16, rue de 5 Diamants
Paris 13e
France

АНГЛІЯ:

Mrs. Myroslawa Rudenska
245 Wigman Rd.
Bilborough Estate
Nottingham, England

АВСТРАЛІЯ:

“Library & Book Supply”
Australia
1 Barwon St.,
Glenroy, W9, Victoria

Веселі віршики знайдете
у збірнику К. Перелісної
„О И, Х Т О Т А М?“

Гарні ілюстрації, кольорова
обгортка. — Коштує 80¢.

Замовляти в Централі США

На терені США

8. жовтня — Поклін Т. Шевченкові — 70 Відділ США у Пассейку.

14. жовтня — Перша лекція Вих. Семінара — Окр. Рада США у Філадельфії.

14. жовтня — Вишивані Вечерниці — 11 Відділ США у Трентоні

15. жовтня — Поклін Т. Шевченкові — Окр. Рада США у Рочестері.

28. жовтня — Вишивані Вечерниці — 70 Відділ США в Пассейку.

29. жовтня — Друга лекція Вих. Семінара — Окр. Рада США у Філадельфії.

3. грудня — Окр. З'їзд — Окр. Рада США у Філадельфії.

КРИЗЬ НОВІ ФІЛЬМИ

НИКІ, ДИКИЙ ПЕС ПІВНОЧІ — Nikki. Фільм Дізнея, що змальовує історію собаки на тлі чудових краєвидів Канади.

ВИПРАВА ДВОХ ВЕРШНИКІВ — Two Rode Together. Грають Джеймс Стюарт і Ричард Видмарк. Опис пригодницького викупу дітей, що їх викрали індіанці. Хоч темою „ковбойський“, проте дуже дбайливо змонтований фільм.

МОЛОДІ ДИКУНИ — The Young Savages. Грає Берт Ленкестер. Темою цього фільму є боротьба поліційних чинників із „генгами“. Понуре середовище роз'яснене вдалою розв'язкою.

ПРИГОДИ ЗА МІСТОМ — Wild in the Country. Грає Елвіс Преслі. Історія молодого хлопця, що порушується на межі злочину. Шабльонна розв'язка.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У статті Л. Бурачинської „Великий культурний почин“, поміщений у „Свободі“ з 2. вересня 1961 зайшла прикра помилка. Там подано, що почин до створення Комітету Побудови Пам'ятника у 1955 р. дала Окружна Рада США. В тому часі ще не було Окр. Ради США в Клівленді, а почин до створення того Комітету дав 33 Відділ США ім. Лесі Українки під головуванням п-ні Михайлини Ставничої. За недогляд перепрошуємо.

Чи ви вже вирівняли передплату за „Наше Життя“?

Наше Життя

РІК XVІІІ.

ЖОВТЕНЬ, 1961

ЧИСЛО 9

Тамара Коломиєць

Духова свобода

* * *

Їде ранок на конях сивих,
День — на білих,
На чорних — вечір, —
Із барвистих казок щасливих
Світлу радість несуть малечі.
Відчиняють чарівні брами —
Розстилається світ широкий:
Ген, бори гомонять з вітрами,
Ген, сніги залягли глибокі.
Все по-своєму в цьому світі
Бачить очі дитини вміють,
Мов крізь дивні голчасті квіти,
Що на шибці морози сіють.
Оживають ягнятя-хмари,
Місяць, хвацький пастух рогатий,
Заганяє свої отари
За притрушені снігом хати.
Дід Мороз покректав сердито,
Потрусив за полу кожуха.
Закружлявши несамовито,
Вітер бавиться білим пухом.
І красу, і відвагу, й ласку
Діти бачить у всьому вміють,
Вірю: мрія родила казку,
Щоби Казка живила мрію.
Заронивши в дитячу душу
Зерно вічного неспокою,
Вчила степ, що спалила суша,
Вмити хвилиною гомінкою.
Вчила звідать глибин незнаних
І найвищих вершин сягнути,
У життєвому океані
Подолати найтяжчу скруту.
Щоб нащадкам лишить плянету
В квітуванні ясної днини,
Винахідником і поетом
Народилась на світ людина.

Початок шкільного року знов насуває нам цілу масу завдань. Вибір школи й середовища, музичне навчання чи інша самодіяльність, школа українознавства й молодечі організації — все це пов'язане з тим. Це є зовнішні форми виховного шляху дитини.

А внутрішні? Оті невидні нитки, що снуються між дитиною й батьківським домом, оте проміння почувань, що веде її кроки. Чи закріплюємо його, чи стежимо за його ростом?

Одним із труднощів, що їх зустрічає наша дитина — це почуття меншеваргости. В оточенні чужих чи своїх дітей її огортає чужість і їй здається, що вона не дорівнює їм. Це може корінитись у відчутті фізичної слабкості, зовнішньої вбогости чи недостатніх умов прикмет. А найчастіше зустрічається внаслідок незнання мови країни поселення.

Все це повинні батьки врахувати. На те, щоб дитина виявлялась свobodно серед інших, треба вже в ранньому дитинстві плекати в неї елемент свободи і певності себе. Нашим завданням створити довкруги дитини таку атмосферу, щоб вона повинувалась правилам життя без особливого примусу і особливих заборон. Треба змагати до того, щоб вона сама свobodно і добровільно вибирала радше все краще і світліше з того, що ставить до вибору життя, де б вона мала лиш вказівку й допомогу від нас.

Для цього батьки повинні бути близькими до світу дитини. Поняття свободи широке. Все нові риси відкриватиме дитина крок за кроком, як нові сторінки в книзі життя, аж врешті стане перед нею неозора прекрасна панорама його з ясними можливостями людини в ньому. Треба нам однак допомогти дитині віднайти цей шлях.

Для цього потрібні послідовні розмови з дитиною, ілюстровані чи то піснею, чи якимись мистецькими предметами. Дуже важливе коротке щоденне читання дитині чи з нею української книжки. Потрібне є перестерігання наших обрядів із точним поясненням його причин. Врешті обговорення явищ щоденного нашого життя з поясненням у зрозумілій для дитини формі.

Плекання певності в дитині можливе тоді, коли вона знає, хто вона, коли свідомо свого походження, своєї національної приналежності і розуміє значення цього. Оця духовна свобода й самопевність досягається тільки глибоко продуманою працею батьків, з повною свідомістю того, що вони хочуть, до чого змагають. Творення для дитини тієї атмосфери в хаті, де зовсім самозрозуміло для неї вітає український дух — це головний чинник. Систематичне зацікавлення дитиною, її світом, зближування її з елементами світла і добра в житті — це дальші етапи виховного шляху.

Наші проблеми

Ірина Книш

Подружжя колись а сьогодні

Вже сама історична аналіза подружжя могла б дати образ становища жінки впродовж віків. Бо від найдавніших часів заміжжя було не тільки її єдина „карієра“, але воно було її головним призначенням, суттю життя. А проте ніхто ніколи не питав жінок про цю для них основну справу. З давніх давен рішали про те самі чоловіки. Інституція подружжя, взаємна зв'язь, на якій воно ґрунтується, не були устійнювані між жінками й чоловіками, як це стверджують досліди соціологів. Над жінкою завжди простягалися опікунчі руки батька, брата, чоловіка... Майже завжди йшла вона мешкати під дах свого чоловіка і вже цей факт вирішував його першенство в подружжі. В примітивних стадіях чоловік добував жінку дійсним або символічним умиканням, викраденням: це насильство було водночас маніфестацією його переваги над нею. Ця ієрархія проявлялася в подружжі в різних його формах впродовж історії людства й цивілізації, в полігамії (багатоженство), моногамії (одноженство), а навіть у випадках поліандрії (багатомужжя).

Про те, що ця інституція недомагала від давніх давен, можна навести багато свідоцтв. Ще перед християнською ерою грецький письменник Ксенофонт (430-355 рр.) дорікав, як глибоко чужі одне одному є чоловік і жінка:

„Чи є люди з якими ти менше можеш порозумітися як з твоею жінкою? — Таких дуже мало...“

Повсякчасно актуальної проблеми подружжя не може поминути письменник, що хоче повністю відобразити суспільне життя. І в українській літературі воно яскраво відбивалось. Згадати хоч би нашого клясика Михайла Коцюбинського, що в своїй новелі „Сон“ передав історію молодого подружжя інтелігентів, які

в банальності й буденщині загубили красу життя: „Мертвий спокій калюжі не могла скаламутити сильніша хвиля і це так драгувало Антона, що йому хотілося крикнути, чимсь пожбурнути або вибити шибку, щоб з тріском і дзвоном впустити в хату свіже повітря“ і після розповіді Антона взнеслих візій „...ішов бій невдоволенних душ“.

А скільки місця в своїй творчості присвятили справі подружжя Ольга Кобилянська чи Іван Франко! А втім попередній нашому XIX вік приніс багату літературу цього питання. Особливо французькі письменники представляли жахливу ситуацію жінки цілковито обеззброєної супроти деспотизму чоловіка. Понижувана й зраджувана вона мала право тільки мовчати. В її обороні виступали Флобер, Мопасан, Прево, Жорж Санд і ін. Зате Бальзак, для якого „призначенням жінки і єдиною славою є прискорювати биття серця чоловіка“, виловив у своїй голосній „Фізіології подружжя“, що ця інституція, з якої усунуто любов, неминуче підказує жінкам зраду, то ж чоловіки мусять примінити відповідну стратегію, щоб уникнути „ганьби“.

Ще й сьогодні перед багатьма жінками подружжя звичається найлегшою кар'єрою. (Реклямована авторка „бест-селера“ „Добрідень, смутку“ Саган — каже про свою героїку словами її батька: „Моя дочка завжди найде чоловіка, що її удержуватимуть“.) Не опанувавши ніякої професії такі жінки вибирають подружжя, як джерело екзистенції і стають „половинами“ своїх чоловіків. Столітні залишки виховання, традиція вкорінили в них думку, що жінка може соціально існувати тільки через свого чоловіка, віддавши себе під його захист.

Однак у сьогоденному світі вже не вистачає факт бути жін-

кою такого чи іншого. Перед жінками стоять відкриті двері до різних кар'єр і тільки від їхніх здібностей і особовості залежить успіх. Не треба вже „битись об зачинені вікна“, безповоротно зникає тип традиційного подружжя з шефом-чоловіком. В парі з тим модерна жінка наших часів щораз менше може вдоволятися тісним замкнутим життям свого дому, вона прагне себе виявити й поза ним. Не тільки люблені жінки промінюють. Промінними є й ті, що мають кожночасно почуття корисності й потреби свого існування, знають, чого хочуть і до чого прямують.

Тому подружжя сьогодні — це добровільна сполука двох рівнорядних партнерів. Помило того, що цифра розводів висока, всеж можна твердити, що кількість добрих подруж сьгодні вища, ніж колинебудь. Погляньмо на подружнє життя Винстона Черчила, Двайта Айзенгавера чи Франсуа де Голя. Та й не тільки в політичному, але й науковому чи професійному світі вага дружини відповідального чоловіка зростає. Вона стає партнером його праці й його успіхів і світ починає це признавати.

ПОДЯКА

Бажаючи вшанувати 80-річчя Марійки Підгірянки ми звернулись із проханням до нашого відомого композитора Ярослава Барнича з проханням скомпонувати музику до її пісень. Помило перевагажання, що йому спричинила участь як диригента у відкритті обох пам'ятників, Т. Шевченка у Вінніпегу і Лесі Українки у Клівленді, композитор не відмовився і в короткому часі надіслав музику до двох пісень. Це є „Досвіта“, патріотична, бадьора пісня для дівочого хору „а капелля“ і „Сніжок“ ліричний вірш-пісня для жіночого хору з фортепіаном.

Глибоко оцінюючи цей творчий дар у 80-річчя поетки, та радіючи новим надбанням для хорів Відділів США, складаємо нашому композиторові щиро-сердечну подяку.

ГОЛОВНА УПРАВА
Союзу Українок Америки

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

Кераміка західньої України

Праця Катерини Іванівни Матейко — Народна кераміка Західних областей Української РСР. XIX—XX ст. появилася у Видавництві Академії Наук — Київ 1959, тиражем 2.000 примірників. Використовуючи літературу предмету з монографією В. Шухевича „Гуцульщина“ включно, свою етнографічну студію опирає вона на дослідженні музейних матеріалів народної кераміки, яких так багато зберігається по музеях України, як напр., Український державний музей етнографії та художнього промислу АН УРСР (м. Львів), Державний музей українського мистецтва (м. Львів), Історико-краєзнавчий музей (м. Станіслав), Державний музей народно-українського мистецтва „Гуцульщина“ (м. Коломия) та ін. Для простеження процесу керамічного виробництва та вивчення його сучасного стану авторка використовує теж праці сучасних артилей в Опішні, Полтавської області, з Миколаєві, Дрогобицької області, в Кутах, Станіславської області та в Хусті й Ужгороді на Закарпатті.

Українська народна кераміка, одна з найстарших та найбагатших галузей народного мистецтва. Традиція її губиться в неоліті, коли то починається обрібка глини й перетворення її в ужиткові речі. Свідчать про це розкопки первісних поселень, стоянок, городищ та могил, які видобувають на світло денне гірше чи краще збережені гончарські вироби, а то й черепки, що пролежали в землі тисячеліття. Майже рівночасно з'являється потреба прикрашувати предмети щоденного вжитку. Трипільська культура, що її стрічаємо в III—II тисячеліттях на землях Подніпров'я і Подністров'я, виказує високий рівень кераміки, багатство форм посуду та його розписі. Досвід набутий у процесі перетворювання сирівця в ужиткові й мистецькі речі передається з покоління в покоління. Збагачується професійними удіпшеннями та мистецькими надбаннями цілих поколінь майстрів — стає традицією.

Крім вступу праця складається

з чотирьох розділів: Історичний огляд розвитку народн. кераміки, виготовлення ганчарського посуду та його побутове застосування, Етнографічні особливості української народної кераміки та Декорування і орнамент української народної кераміки. До праці долучений словник термінів української народної кераміки, що містить слова зв'язані з виготовленням ганчарських виробів (сировина, процеси виготовлення посуду, знаряддя виробництва й декорування, форми виробів і назви мотивів та елементів орнаменту). Словник складений на підставі літературних і експедиційних матеріалів, зібраних дослідницею в сучасних артилях і речових матеріалів, що зберігаються в українських музейних збірках. Цінним додатком є рівнож долучення XXXI таблиць кращих зразків українського ганчарського виробництва.

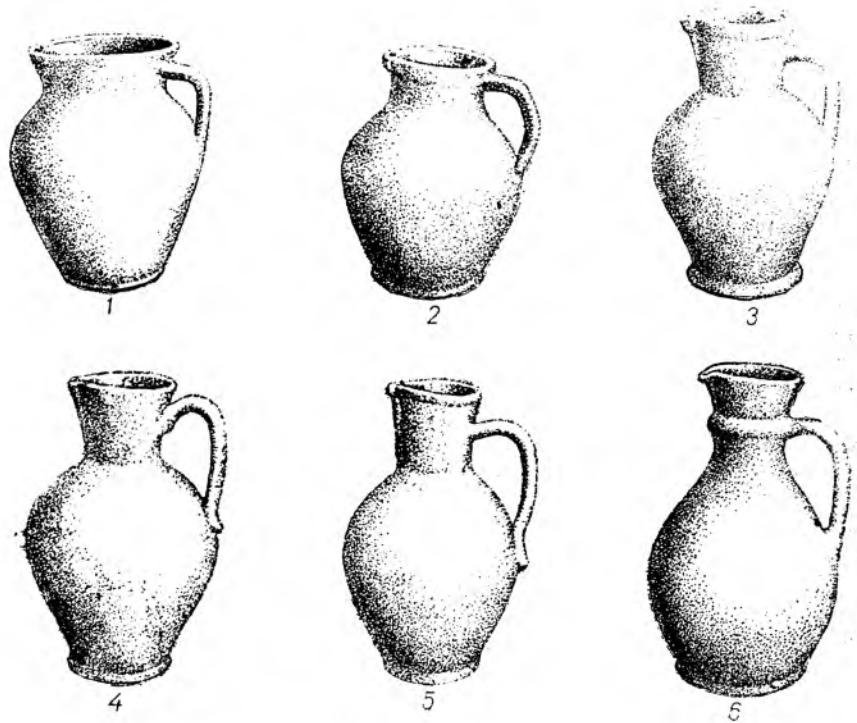
Авторка підійшла ґрунтовно до своєї теми, розглянувши її з кожного боку. Все ж таки не бракує

тенденційности в цьому творі, особливо в обговоренні праці попередніх дослідників. Це для неї „буржуазні“ етнографи, що провадили досліди однобічно, не зв'язуючи їх із побутом і культурою українського народу.

Хоч вона помиляється в тому, бо в працях багатьох дослідників є порушені суспільно-економічні умовини праці ганчарів, проте слід тут підкреслити, що саме те дослідження, що його виконали Хведір Вовк, та й інші, творить основну інформацію про ганчарство.

Все ж таки треба їй признати, що вона успішно розправилась із теорією польських дослідників про не-український корінь гуцульської кераміки чи готське походження сірої, лискованої кераміки. В цьому видно певну послідовність видань СССР, що дбайливо відмежують українські елементи від зазіхань польських чи румунських сусідів.

д-р Марія Кобринська

Українські керамічні дзбанки. Ч. 1 — молошник з Ушні, 2 — з Кременця, 3 — з Миколаєва, 4 — з Сокаля, 5 — з Золотого Потока, 6 — з Косова. Із книжки К. Матейко: „Нар. кераміка зах. областей Української РСР“.. Ceramic pitchers from different centers of Ukrainian workshops

(Закінчення)

Котрий це вже раз везла їх коляска на вулицю Лежандр? Муся, одягнена в нову сукню з сірої, тоненької вовни з плисловою накидкою й мереживним коміром та маншетами, в модному капелюсі з оксамитною стрічкою, пані Башкірцева у лілово-фіолетному костюмі з точком на голові.

Пані Лепаж захоплена виглядом обох пань, але докоряє:

— Три дні вас не було в нас!

Великому мистцеві трохи покращало. Він саме їв свій бульйон із яйцем. Мати сама обслуговує його, щоб не кликати слуги. Нарікає, що не може покликати стрижія, бо Бастієн зразу хоче вставати. Пані Башкірцева каже на те, що вона нераз стригла волосся синові сама, бо ж поблизу не було стрижія.

— Хочете, я вас підстрижу, в мене легка рука.

Усі сміються, але Бастієн несподівано зразу ж згоджується. Його мати приносить накидку, пані Башкірцева береться за роботу й виходить із неї з честю.

— Та ж ця картина аж просяється на полотні! — каже Муся. — Мамочко, ти прекрасна в ролі Далілі! Так, це буде моя наступна картина „Самсон і Даліла“...

— Тільки, ради Бога, панно Мусю, не робіть із мене вже підкореного Самсона!

З підстриженим волоссям і бородою, Бастієн виглядає молодше й краще.

„І подумати, що йому тридцять-п'ять років! А очі! Ці очі „бачили“ Жанну д'Арк! Це терпіння так його ушляхетнило. У нього, кажуть, рак шлунка і в нього жахливі болі...“ — думає собі Муся, коли Бастієн, поглянувши в дзеркальце, дякує пані Башкірцевій.

Треба було прощатися, не зважаючи на посумніле, повне докори обличчя Бастієна. Виручає архітект.

— Йому тепер трохи краще й від завтра я возитиму його у Бульонський лісок. Може приїдете й ви туди, — звертається до пані Башкірцевої.

— Звичайно, приїдемо, Мусінько? Я, сказати правду, волю їхати з нею в лісок, як дивитися на її пересиджування по бульварах задля тієї „Лавки“. Вона сидить там годинами, не зважаючи на холод, байдужа до юрби, що збирається довкола неї...

— Якже ж так можна? — обрушився Бастієн. — Пані добродійко! Не дозволяйте панні Мусі перемерзати! Та це ж осінь! Ви розумієте? Обіцяйте мені, панно Мусю, що берегтимете себе... А втім, мені вже тепер краще й я сам пильнуватиму.

— А картина? Ваша Жанна д'Арк закінчена, а я?... З чим же я покажусь в Сальоні? Але ви заспокойтеся. Моя мама звикла завжди перебільшувати... До побачення в Бульонському ліску!

**
*

Та заки їхати в лісок, пані Башкірцева домоглася, що вони вранці відвідали доктора Потена. Цим разом він зробив поважний вигляд і рішуче настояв на тому, щоб вони пішли до спеціаліста, доктора Гранше. Бо в Мусі, поза звичним кашлем, ще й невеличка простуда. Доктор Гранше мабуть не на жарти перелякав маму, бо вона казала візникові повернути до хати, не зважаючи на Мусіні протести, й таки зразу поклала її в ліжко. Тоді покликала домашнього лікаря Потена й благала його робити всякі заходи, щоб

Мусю поставити на ноги, бо вона лютує, що не дають їй малювати.

А тим часом у вітальні пань Башкірцевих збиралися любителі картин, журналісти прохали дозволу репродукувати їх для газет, купці, що розпитували про ціни.

— Ніяких картин не продаю! Репродукції дозволяю робити! — розпоряджується Муся й переказує Розалією, щоб вони всі забіралися геть.

Одного дня Розалія сповіщає візиту архітекта.

— Проси негайно! Ні, ні, підожди, поправ мені подушку й прибери все, а тепер можеш просити, — заметушилася Муся.

Архітект прийшов запитатися, чому так довго пань не було видно, бо його брат дуже цим турбується.

— Ви не знаєте, панно Мусю, скільки радості ви приносите моему бідному братові своїми відвідами, чи зустрічами. А ще тепер, коли йому полегшало й коли він вас шукає по Ліску...

— Коли пан Бастієн уже виходить, — вмишується в розмову пані Башкірцева, — то не годиться, щоб ми його відвідували...

— Зовсім немає в цьому потреби! — резолютно перебиває Муся, — адже ж ми можемо зустрінутись із паном Бастієном у Ліску. Мені ж уже покращало. Сьогодні п'ятниця? То ж у неділю ми приїдемо напевно! Правда, мамочко?

— Мусінько моя, найдорожча! У тебе була сильна простуда й доктор Гранше заборонив тобі виходити з хати...

— Ти, мамочко, зачарувала доктора Гранше самою своєю появою, він все робить, що ти хочеш! А ти хочеш, щоб я сиділа в хаті й нудьгувала! Доволі! Завтра

я встаю й беруся за картину, а післязавтра ми ідемо в Бульонський Ліс!

**

— Недобра! Цілі три тижні не показувалася, хоч обіцяли прийти через день! Хіба не манила вас краса цього золотого, осіннього ліску? — І Бастієн підвівся зі свого переносного стільця, щоб подати Мусі рам'я й перейти із нею по самітніх алеях, густо засипаних пожовклим листям.

— А ви хіба не знаєте, скільки часу залишилося до вистави? — чомусь приховала Муся справжню причину. — Та ж треба було працювати, бо даром медалі не дадуть!

— А вам так страшенно залежить на тій медалі? Та ж ви, у вашому віці, з вашими дотеперішніми успіхами, повинні вважатися щасливою! Ніодна жінка не мала ще такого успіху, як ви, ще й за такий короткий час... Вас усі знають, про вас говорять, а вам ще цього всього мало... Вам треба б два Сальони в рік! Шоб тільки слухати похвал, шоб діставати почесні, якомога більше, якомога скоріше... А втім — це природно... Я сам перейшов через те все...

Осінній день короткий і треба повертатися до хати. Цим разом Мусю супроводила тета, то й Муся розпорядилася, шоб тета їхала екіпажем з Емілем, а вона коляскою Башкірцевих із Бастієном.

— Мене бачитимуть із вами, у вашій колясці. Чи знаєте, що це значить для людських язиків? — сказав Бастієн, подаючи Мусі руку й у його голосі почулось підозріле дрижання.

— А ви боїтесь таких поговорів? — різко відрубала Муся, заторкнена у своїй гордості. — „Це ж хіба не він повинен журитись плітками!“ — подумала.

— Мусю! — раптом викрикнув Бастієн і, похопившись, замовк. Та знов раптово схопивши Мусіні руки й повернувшись усім тілом у її бік, заглядаючи в її очі, промовив. — А ви, ви не боїтесь поговорів? Вам байдуже, що скажуть люди на нашу любов?

— Любов? — ледве прошепта-

ла Муся з радісною полегшею. — Що ви сказали?

— Я люблю вас, Мусю, як ще ніколи й нікого! Хіба ви цього не знали? Ви чудова дівчина, яка впала мені як дар з неба, після такого виснажливого життя, після самозреченої, божевільної праці, після стільких років боротьби, заведених надій... А ви? Чи зможете полюбити мене хоч крихітку, хоч недовго? Скажи, любя Мусю, скажи... Або ні, не кажи нічого, я все знаю, я відчуваю, не кажи, тільки побудь у моїх обіймах, хай я зазнаю крихіточку щастя... Я на нього чекав ціле життя!...

І Бастієн уже не зміг дошептати своїх палких слів, бо Мусіна голівка сперлася на його плече й гарячі, вологі уста чекали поцілунку...

**

Цього вечора і мати, і тета, і навіть Розалія дивувалися Мусіній

веселості та доброму настроєві. Вона сідала за фортеп'яні і грала серенади, тоді кидала в половині фрази й витягала з кутка призабуту бандуру, виспівувала тужливі дівочькі пісні, то знову, прибравши свого муринчика перами й намистом, починала його рисувати й за хвилину, знудившись і цим, перехоплювала Розалію на середині вітальні й вальсувала з нею під спів, аж поки ці герні не перервав напад кашлю.

— Мусю, покинь. До чого ці дурощі? Навіщо ж ти себе так напружуєш? Забула, що казали і Потен і Гранше? Ніякого зворушення, ніякого зусилля...

— Ох, мамочко! Це все дурниці, побачиш, я тепер швидко видужаю. Я щаслива, розумієш? Щаслива!!! Готуй мені на завтра найкращу сукню, я хочу бути прекрасна! Дай Розалії вигладити всі суконки, я зараз мірятиму...

— Добре, Мусінько, а кого ж ти завтра сподіваєшся?

— Завтра прийде Бастієн просити в тебе моєї руки...

— Бастієн Лепаж твоєї руки?

Бідна мати! Що мала вона відповісти, коли горло здушили сльози? На щастя, Муся стояла проти дзеркала й мугикаючи модну пісеньку, розчісувала волосся і підбирала зачіску.

— Ну, що ж, доню, — відповіла врешті пані Башкірцева — коли він тобі до вподоби...

— До вподоби... Та це ж геній! Мамо, ти розумієш? Геній! Ти мабуть не вдоволена, що він не православний, правда?

— Та Бог з тобою, Мусінько! Невже я можу противитись щастю моєї єдиної доні тільки тому, що її вибранець іншої віри? Я не перешкождала була тобі, коли ти мала виходити заміж за католика Антонеллі. Це вони, навпаки, ота кардинальська родина, були недоволені невісткою-чужинкою...

— Ах, не згадуй мені про це аристократичне ледащо!... Йому треба було тільки наших маєтків для відсвіження блиску роду Антонеллів! Так, правда, ти не противилася тому подружжю, але вміла розкрити мені очі на його „любов“... Ох, яка ти мудра й добра, мамочко, хоч нічого не розумієш... Але будь добра й тепер, коли я така щаслива з Бастієном...

— Немає такої речі, доню, якої я могла б тобі відмовити! Але ж він хворий, бідолаха!

— Нічого, мамочко, ми повеземо його в Гавронці, а там уже наша няня його відгодує й зіллям лікуватиме й він подужає... Так, так, побачиш, усе буде гарно, не журись, бачиш, ти не пускала мене в Лісок, а мені ось як полегшало, коли я тільки переїхалась туди...

**

Цієї ночі Муся дістала вибух крові і вранці не могла підвестися з ліжка. Їй постелили у вітальні й вона домоглася, щоб її мама з Розалією все ж таки зодягнули у цю сукню, яку вона увечорі вибрала, розчесали її золоте волосся й перев'язали стрічкою. Отак сиділа вона напів лежма, вся в

паутинних валенсієнках і шовках, прекрасна неземною красою з великими голубими очима й ярким, нездоровим румянцем на блідому, похуділому личку.

— Цікаво, мамочко, що сказала б про мене сьогодні королева Ізабеля? — запиталась Муся, приглядаючись собі в ручному дзеркальці. — Коли нас їй представили в Мадриді, після боротьби биків, вона сказала, що я подібна до малої інфанти!

У призначену годину появився архітект із китицею білих троянд і прохав дозволу внести брата на фотелі, бо йому тієї ночі погіршало... Його внесли і залишили хворих самих. Усі домашні, вкупі з архітектором, зібралися в малому салоні, зрідка споглядаючи на цих двоє нещасних коханців, яким так несподівано всміхнулося щастя...

**

— Яка ж ти прекрасна, Мусю, й яка шкода, що я не можу тепер тебе малювати!

— А моя картина теж незакінчена й я так тим хвилююся...

— Чого ж? Ти вже досягнула найвищої слави...

— Я не за славою побиваюся! Щойно тепер, коли, може, вже пізно, я розгадала всю суть мистецтва й це ти, мій коханий, мені вказав її!

— Я? То це тобі моя Жан д'Арк не дає спокою?

— Еге ж! Я люта на себе, що втратила стільки часу, щоб малювати портрети „Мадам А“, „Мадмузель Б“, „Месіє В“ і всіх тих „Парижанок“ чи навіть „Лавки“. Замість того я повинна була створити картину, яка залишилась би для Франції вічною пам'яткою моєї нації... Це був мій обов'язок перед Україною, чи пак Малоросією, чи ти це розумієш?

— Я розумію, кохана, й обожую тебе! І знаєш, що я тобі скажу? Ми створимо щось таке, обидвоє, разом. Ти мені розказуватимеш про свій край...

— Але ж ні! Я вже казала мамі й вона погодилась: ми повеземо тебе в Україну й ти побачиш її власними очима...

— І намалюємо разом великий триптих з історії України! О, як

це буде чудово! Хочеш цього? Я — дуже!

— Ох, дорогий! Який ти шляхетний і який великий мистець! І який коханий!...

**

Марія Башкірцева померла 31 жовтня 1884 р., а Бастієн Лепаж теж не побачив уже наступної весни... Він тільки успів ще намалювати останню картину — похорон молодої дівчини під квітами розквітлої яблуні...

АННА ЛЕНДЕРС

Ви напевне завважили малу рубрику в щоденниках, що подає відповіді на заклопотані питання. Її провадить Анна Лендерс із Шикага. Около 380 щоденників передруковує їх і тому круг читачів обчислений на 48 мільонів.

Відповідне до того й листування Анни Лендерс. Около 20.000 листів дістає вона щомісячно. Про свої клопоти пише їй запроцьована мати, закоханий підліток і самітня бабуся. Кожне хоче почути її слово підтримки й поради.

Бо перо Анни Лендерс славне. Вона відповідає влучно й безпощадно, хоч старається нікого не вразити. Відповіді її короткі, але в них відзеркалюється холод здорового розуму і тепло людського виrozumіння. В найбільш заплутаних ситуаціях вона вміє побачити „золоту середину“, що дозволяє на розв'язку.

Оцей стиль Анни Лендерс придбав їй безліч прихильників. Її стали запрошувати до виступів й о диво! Її промови мали таку ж силу, як і писані відповіді. Найбільше горнулась до них молодь, шукаючи відповіді на пекучі питання свого віку. Але Анна Лендерс говорить також до вчителів, домашніх господинь, самітніх старших жінок. Її широке листування дає їй вгляд у трудні проблеми країни.

Сама вона — невелика, чепурна жінка зрілого віку. Родинне життя її щасливе, а єдина дочка Марго студіює в каледжі. Коли двадцять літ тому виходила заміж, й не мріяла про таку кар'єру. Звання її чоловіка водело її через малі містечка й великі метрополії Америки. Всюди вона приглядалась до життя й любила пізнавати людей. Це дало їй оте виrozumіння, доповнене бистрим пізнанням правди й ситуації.

В країні великого минулого

Т.БУЛЬБА

На грецькому кораблі*)

Ще в пристані Анкона, коли нам казали чекати на перевірку паспортів, ми стояли перед малим кружляком Міяклісом і я тоді вперше побачила греків. Вони неймовірно рухливі, а їх рухи руками й вираз цілої постаті зовсім особливі. А вже коли дискутують або сваряться...

Повітря було тепле й приємно було вдихати його. Вікна кругом нас відчинені й через них видно освітлені білі кімнати, простенько уряджені. Денеде чути музику, а то й вдаряє в ніздрі свіжий запах „піци“. Отак прощає нас Італія, що її вже покидаємо.

На покладі застав нас вечір. Я скоро розпакувала речі в кабіні й пішла розглядатись. Але моє товариство було втомлене й сонне. Тому я полюбувалась виглядом освітленої Адрії і пішла й собі в кабіну.

Ранок зійшов знову на пізнанні корабля. Вже тепер говорила з греками (це здебільша студенти, що вертаються на вакації додому) і випила першу чашку грецької кави. Їжа на кораблі також особлива, багато городини й садовини, мало товщу. Але найбільше цікавили мене люди. Я приглядалась їх виразові, поведінці, рухам рук. Хотілося почути все, побачити ще більше, а всього того так багато!

Другого дня вранці ми прича-

лили до острова Корфу. Картина незрівняна! Синє небо, темносиня вода, білі будинки, денезде зелень і рожево-жовтий камінь... Сухо й порошно, але тепло й весело. А в пристані гамір і рух! Вперше побачила я візників із кіньми, що запрошували сісти. Продавці садовини та всякого іншого саранчою оточили корабель, захвалюючи свій крам. Нам лишили дві години часу на оглядини міста. Але, о горе! Я не посунула свого годинника на годину вперед, як треба було й коли ми обі з товаришкою повернулись до пристані, побачили лиш хвіст корабля, що закручував за острів. От ситуація!

Мене огорнула паніка (кого б не огорнула?) і я подумала про те, чи не можна б моторовим човном догнати нашу прогульку. Але в пристані порадили нам інакше. Можна взяти ось цей корабель, що тут стоїть, а він причалить до Піреї лиш на дві години пізніше. Що було робити? Знов хвилювання, торги, вияснювання. Це коштувало нас 135 драхмів додатково й навіть без кабіни, щоб було дешевше. Але зате дали нам на вечерю знамениту курку з помідорами та й іншими салатками і це нас трохи примирило з грецькими „клопотами“. А вже схід сонця понад горами та Коринтський канал! Він прорізує просмик і дозволяє скоротити дорогу до Атен. Віхавши в нього почувалась ми, як у домовині — така несамовити тишина панує там, а високі береги з обох боків ще більше надавали настрою. Лиш денезде чути стук апарату, навіть усі шепотом говорили. Коли ви-

їхали знов у повне море, побачили пусті береги, кам'яністі, трагічно чудові. Ніде ні хатини, ні живої душі і так впродовж трьох годин, аж врешті приплили до Піреї.

Якось пристань з'явилась раптово перед нами й ось уже гук, шум, великі будинки і море людей. І між ними побачили д-ра Шнайдера, нашого адміністратора, що напружено шукав по обличчях. Я помахала й він нас зауважив. Від серця відлягло. Ми вже разом!

В Атенах

Порожніми вулицями ми попрямували до стації підземки (й така тут є!). Д-р Шнайдер сказав нам, що наша група оглядає Акрополіс і що ми її там знайдемо, але нам лишається тільки година часу. А це явище справді відбирає подих! Це щось вічного, оці білі руїни. Своєю красою відбивають від глибокого синього неба. Шлях веде нагору попри порожні висунені площі й розкопи Агори, місце, де колись відбувалось тут усе культурне життя, була бібліотека, спортова галя, купальні й різні святині. Фундаменти розкриті роботою американських археологів. Одна будівля зреконструована і там знаходиться музей із усіх знахідок цього вічного міста. Йшли ми вгору, сонце гріло пекельно, досягаючи 100°, але я нічого не відчувала, йшла мов на крилах. Засипувала д-ра Шнайдера питаннями й тільки побачивши, що він охляв, залишила його з Лоті, моєю товаришкою, в холодочку. Сама пустилася йти широким коридором з кольонадами на-

* Наша співробітниця Христя Зелінська, яка студіює графіку в Базелі, Швейцарія, використала свої вакації на подорож до Греції. Подаємо уривок із її листа до батьків у Філадельфії.

вкруги і думала, як ці могутні кольоси до тепер затримали свою красу. Мені здавалось, що я на самому вершку землі!

А вид звітлія! Цілі Аteni про-стятлися внизу — білі, рожеві, жовті в тих своїх теплих красках. Лиш горби, що їх ділять, стояли, як темні сторожі з трьох сторін, а з четвертого синіло море. На одній темносиній горі білів манастир. А з другого боку знов оба театри, Атікус і Діонісус, що й до сьогодні служать грецькому суспільству. Я все мріяла побачити колись оригінальну драму на сцені грецького театру і от я так близько своєї мрії!

Та година скоро пробігла і доктор пригадав, що нас чекає обід. Це найгарячіша пора дня і місто завмирає аж до 5 год., коли стає холодніше. І справді все спішило додому і в переповненій підземці пригадався мені стиск, коли в Америці вертаються з роботи. А кругом звуки чужої мови і самі смугляві, чудові лица з чорним волоссям, аж очі сплять.

Знов чекав нас типовий грецький обід, що дуже нам смакував. А потім ще обсервувала вуличну товпу. Коли під вечір холодніє, люди виходять, співають (дуже часто чути тут співи) і до пізної сидять при столиках надворі. Крамниці відкриті до 10 год. Здивувало мене, що як удень, так і ввечері видно в більшості мужчин. Жінок майже немає, мабуть традиція держить їх даліше в хаті. Взагалі чоловіків так багато видно по каварнях, що аж дивно, коли вони працюють. При цьому вони крутять щось у руках немов вервицю, тільки коротше. Аж пізніше поінформували мене, що це шнурок намиста з кугасиком і воно служить їм для забавки, щоб провести час, особливо тим, що не курять.

Ще відвідали музей, на який дали нам три години часу. Хотілось мені плакати, коли треба було все це покидати, але я обіцяла собі, що до Атен ще повернусь. Ця країна мене зворушила своєю особливою красою.

Ч А С Т О Г Р О Ш І !
ВИРІВНЮЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

8

Фейлетон

Більш ніж меч і вогонь...

**Аристотель мудрець
Олександра навчав
і такий у альбом йому
вірш написав:
„Більш ніж меч і вогонь
і стріла і коса
Небезпечне оружжя —
жіноча краса.“**

Так починається славнозвісна Франкова „Притча про красу“. Народня мудрість усіх країн сповнена пересторог перед цією небезпечною зброєю, а історія й мітологія людства рясніють повчальними прикладами Самсонів і Далил.

Проте вистане порівняти виміри якоїнебудь сучасної Міс Америки чи навіть Міс Всесвіту з вимірами мілонської Венери, щоб переконатися, якими різними бувають поняття про жіночу красу та які залежні ці поняття від часу й суспільства, в якому творяться. Ідеал красуні в сучасних Сполучених Штатах не тожний з ідеалом красуні в сучасному Советському Союзі — і різниця ця зовсім аполітична! „Ми любимо, щоб наші жінки були гладкі“, — цитували американські газети чи не самого Нікіту Сергеевіча. — Навіть в одному й тому самому суспільстві, де критерії для жіночої краси більш менш узгіднені, мужчинам, які намагаються встановити певну гієрархію вартостей в цій ділянці, можемо сердечно співчувати. Якою софістикою доводиться розв'язувати цю дилему нашому пісенькареві:

**„Найкращі дівчата — біляві,
бо мають вогонь ув очах;
не гірші дівчата — чорняві,
бо мають вогонь у серцях..“**

В деяких народів стандарт жіночої краси дуже відбігає від стандарту, що до нього звикли ми. Те, що є сексуально стимулююче в одному суспільстві, часто залишається поза увагою в інших народів, а вряди-годи викликає в них навіть певний несмак.

В центральній Африці жіночу красу узалежнюють від огрядности. Існують спеціальні дотовщу-

ючі доми, де доростаючих дівчат кормлять солодкими й товстими стравами, старанно намащуючи їхні тіла різнородними олійками. Дівчата, відокремлені від решти громади, перебувають в цих дотовщуючих домах часом декілька років. Закінчення цієї своєрідної курації супроводиться великою парадною набутою огрядности, а тоді слідує весілля, під час якого молодий гордиться своєю вибраною.

Є й інші, ще більш дивні для нас, поняття про жіночу красу. В племені Батока, в південній Африці, дівчатам і хлопцям, які доходять до зрілості, вибивають, за звичаєм, горішні передні зуби. Не зважають зовсім на те, що воно шкідливе для організму і що у висліді такої операції долішні зуби виростають непропорційно великі, вигинаються, і — в нашому розумінні краси — спотворюють обличчя. Кожна молода жінка вважає своєю амбіцією позбутися своїх горішніх сікачів. Плем'я Бука, знову ж, захоплюється наслідками цикатризації (нарізування на тілі — в цілі прикраси — різнородних рубців і шрамів). У цьому племені про красуню кажуть: „О, це гарна дівчина, в неї нарізи по всьому тілі!“ Ясна шкіра не завжди є ознакою чогось гарного чи побажаного. Колишній королівський слуга в Кохінхіні, в Індокитаї, висловився був з погордою про дружину англійського амбасадора: в неї, мовляв, білі зуби, немов у собаки, і рожевий кольор тіла, немов у картопляної квітки.

„Небезпечне оружжя“, що стоїть у послугах жіночої половини людства, і що викликає занепокоєння у сильних світа цього — зброя, як бачимо, різнородна і таємна. Цими своїми прикметами — хоч історія її вжитку така ж давня, як історія людського роду — вона може змагатись навіть з модерною зброєю, бо

**„Ані мудрість, наука, ні старші літа,
не дають проти неї міцного щита“.**

Marty

НАШЕ ЖИТТЯ — ЖОВТЕНЬ, 1961.

Наше інтерв'ю

З любови до театру

„Тиха волинська сторона“ подарувала українському театрові не один талант. До них належить також відома театральній публиці Людмила Сердюк. Народилась на мальовничому хуторі на Рівенщині й тут, серед волинської природи пробігло її дитинство й юність.

Пані Людмила живе тепер із чоловіком, теж відомим актором української сцени, у Трентоні. Їх дім є не тільки осередком мистецьких зацікавлень. У ньому пульсує живо українська громадська думка, бо пані Людмила була кілька літ головою, а й тепер є душею культ.-освітніх починів Відділу СУА.

У привітно влаштованому домі, серед квітів і вишивок, легко нав'язується розмова. Хочеться розказати читачкам Нашого Життя про мистецький шлях цієї ініціативної й талановитої жінки.

— Театр був здавна моєю мрією. Ще в шкільному віці виступала я у виставах, а пізніш в аматорських гуртках. Але заміжжя й материнство перервало цю працю. Здавалось, що вже не бути мені на сцені. Коли несподівана катастрофа повернула йнакше мое життя. /

тому часі трагічно згинув мій чоловік і я залишилась прибита шим горем із малим синком. Ще й не пробувала наладати свого життя, коли одного дня 1927 р. з'явився в мене директор театру „Прометей“ та запросив вступити до театру. Велике замилювання до театру і давня прихована мрія працювати в ньому струснули моєю свідомістю і я прийняла запрошення театру „Прометей“, що діяв на Волині. Скоро потім я перейшла до театральної групи Бойкової, а потім до театру Городничого. Там зібрались тоді дуже добрі сили побутового театру. На чолі його стояв надзвичайно талановитий артист і режисер М. Комаровський.

— Які були мої перші ролі, питаєтесь? В отих театрах Волині ішли головню побутові п'єси. Спеціалізації не було і я грала все, що хочете, від характерних, героїчних аж до „старух“ включно. От хоч би згадати хазяйку в „Ой, не ходи, Грицю“.

— Радо згадую той час. Хоч він не вдовольнив моїх шукань, проте я вдячна хоч би за те, що там пізнала я Василя Сердюка, із яким получила свое життя. Від тієї хви-

Людмила Сердюк
Ludmila Serdiuk, Ukrainian actress,
now Board member of UNWLA
Branch 11 in Trenton, N. J.

лини ми вже пішли спільно шляхом сцени й ділили разом долю й недолю.

— Та все ж я шукала театрального центру, де я могла б учитись і рости і в інших напрямках. Вкінці не вдалось нам. У 1930 р. ми обое з чоловіком вступили до „Заграви“. Тут чекало нас щось інше. Режисером був годі Степовий, що впровадив у репертуар тогочасні європейські п'єси. По його смерті мистецький провід театру перебрав Блавацький. Він поширив ще більше наш репертуар і змагав до нового, переломового виразу в ньому. Оце власне було те, чого ми всі шукали... Служіння театральному мистецтву в найкращому значенні цього слова!

— Правда, й тут довелося мені виступати в усіх ролях. Бо ж крім наших „переломових“ п'єс ми ставили й побутові, драми європейського репертуару, комедії й оперети. Але найкраще згадую оті — Стефаніка „Земля“, „Голгота“ „Камо грядеши“, що являються особливим осягом „Заграви“. Ще й досі пригадується запал, із яким ми готували їх.

— Про мій голос, питаєтесь? В мене є слух і був навіть доволі добрий голос. В побутових п'єсах довелося часто співати („Циганка Аза“), а потім в оперетах, напри-

Із вистави „Землі“ В. Стефаніка у театрі „Заграда“:
Роман Зелез і Людмила Сердюк у сценічній картині „Побожна“.
Ludmila Serdiuk in one of her prominent roles

клад ролі матері в опереті „Гуцулка Ксеня“. Раз навіть виступала в ролі Наталки Полтавки, але з konieczности, бо треба було хвору товаришку заступити.

— Ще один перелім у праці театру започаткувала большевицька окупація Галичини. Закінчилась наша „переломова“ творчість, але й втомлива мандрівка. Ми з'їхалися у Львові для праці на великій сцені. Вже не було волі творити щось нового, бо нас стиснули в кліщі культ-пляну. Але зате ця школа дала нам щось іншого — систематичну науку театральних дисциплін. Це продовжувалось також під час німецької окупації, коли то свобідніш можна було творити й експериментувати.

— Радо згадую ті часи. Хоч вони були сполучені для мене з великим ризиком (мій чоловік, кол. старшина армії УНР, пішов на еміграцію), проте праця в театрі дала мені велике вдоволення. Та й ще один успіх можу занотувати: мені, одній із небагатьох, довелось тоді грати у фільмі. Був це „Вітер зі Сходу“ за сценарієм Ванди Василевської. Темою фільму було висискування галицького села польським двором. Я грала маму-селянку, доволі видатну роллю, побіч дочки, молодої дівчини, яку виконувала Стефа Стадниківна. Окрім того виступали у фільмі Амвросій Бучма, його дружина Бжеська, Іван Гіряк. Для фільмування сільських сцен, ми виїжджали до Нижнева над Дністром, озвучування відбувалось у Києві.

— А потім? Виїзд на еміграцію разом із українським театром. Силою обставин на еміграції не мала змоги брати участі у театральній праці, хоч душею була і є з театром. А наприкінці поселення в Америці з усіма „благами“ фабричної праці і позірною „достатку“. Але вже без того піднесення, що його дає праця в театрі...

Зате пані Людмила знаходить його в іншій формі. Із її діяльністю в США все отримані цікаві імпрези, в яких є монтаж і сценки, а то й окремі п'єси. Завдяки тому створився в Трентоні гурт аматорів, що поставив „На руїнах“ Лесі Українки, „Матір“ Дальського, „Марію“ Стефаніка й інші. Нелегко закривати молодь до мистецько-

Відійшла почесна членка

(Пам'яті Апольонії Дзюми)

Ділимося сумною вісткою з членками СУА, що дня 2. серпня 1961 р. знов відійшла у вічність із Волі Всевишнього одна з почесних членок Відділів СУА. Ма-

Апольонія Дзюма

The late Apolonia Dziuma, honorary member of UNWLA Branch 2 in Bronx, N. Y.

ліе ряд тих, що поклали основи під нашу організацію і невпинним трудом розбудовували її.

Апольонія Дзюма — це була людина великого серця. Розумна, милої вдачі, все з запалом до помочі. Зрозуміння для громадської справи в неї було небуденне.

Прибувши до Америки в 1909 році з с. Копичинці, пов. Гусятин, вона в 1927 р. вступила до 8-го Відділу на Бронксі. Мала велику родину, але вміла погодити всі обов'язки. При кожному почині вона вела перед, а в часи депресії закривала всіх до праці. Впродовж 12 літ була головою і її провідові Відділ завдячує дуже багато.

го слова, але голос пані Людмили, немов пророчиці Тірци, побуджує їх. Тепер готується до постановки монтажу „Наш пеклін Шевченкові“ пера Віри Драч.

Отак полум'я любови до театру закриває її до праці в нових умовах. Щастя Боже! **Л. Бура**

Потім, коли вже її покинули сили, співдіяла, як дорадниця і в кожній справі старалась допомогти. У признанні її громадських прикмет Відділ наділив її почесним членством.

Полишила в смутку чоловіка й п'ятеро дітей, майже всіх із вищою освітою.

Похорон відбувся дня 7. серпня ц. р. Навіть у своєму завіщанні не забула дорогою для неї організації, призначивши 25 дол. на пресовий фонд Нашого Життя та 25 дол. на фонд „Мати й Дитина“. Отак попрощалась вона не тільки з Відділом і його членками, але й із найбільш дорогими їй завданнями СУА.

У глибокій пам'яті й пошані заховає 8 Відділ свою почесну членку бл. п. Апольонію Дзюму. Однохвилинна мовчанка, яку присвятимо їй на чергових сходах і на XII. Конвенції — буде хвилиною дійсно глибокого смутку й жалю. Хай Всевишній нагородить її у Своєму Царстві — а земля прибраної Батьківщини хай буде їй пером!

Ірина Крамарчук,
секретарка 8 Відділу СУА

МАРУСЯ БЕК КАНДИДУЄ

У листопаді відбудуться в Дітройті вибори на Президента міста і членів Миської Ради. Маруся Бек зголосила свою кандидатуру під час спеціальної церемонії дня 27. липня в аудиторії Миської Ради. Реєстраційну таксу у сумі 100 дол. заплатили їй прихильники у формі одноцентрових пожертв. Важливу роллю в програмі грали колеги-адвокати, що явились у делегації від Асоціації Правників, а окремо від Т-ва Жінок-Правників.

Дня 12. вересня відбулись вибори.

ВИСТАВКА У ФІНІКСІ

У залі укр. правосл. церкви у Фініксі, Арізона, відбулась у квітні ц. р. виставка картин Марії Красноніс. Млярка виставила около 60 картин, пейзажів, квітів, мертвої натури й історично символічні сцени. Виставку відвідала вся українська громада Арізони.

Культурний почин

Мабуть немає міста в Америці, що в такий спосіб вшанувало б свої національні групи, як Клівленд. На терені давнього парку Рокефеллера розбудувались Гори Культури й тут кожна з груп ставить постаті-символи своєї батьківщини.

Український Город Культури постав у 1929 р. Його впорядковано в рр. 1934-39 і вже в 1935 році поставлено там погруддя-пам'ятник Т. Шевченка роботи О. Архипенка. Незабаром слідували такі ж погруддя св. Володимира Великого й Івана Франка.

Довго спочивав Город після того. Аж українське жіноцтво Клівленду підняло думку долучити до сузір'я українських поетів — третю постать. Нею могла стати тільки Леся Українка. На літературному вечорі дня 2. жовтня 1955, що його влаштував 33 Відділ ім. Лесі Українки, виринула ця думка. І вже незабаром, бо 2. листопада 1955 р. створився Комітет Побудови Пам'ятника під головуванням п-ні Катерини Мураль. Проект скульптурного портрету замовлено у різьбярю Михайла Черешньовського, а Комітет приступив до переведення грошової збірки на ту ціль.

Майже шість літ пробігло від тієї хвилини. Невеликий шмат часу, але наповнений вщерт працею, зусиллями, осягами й хвилюваннями. Історію побудови цього пам'ятника написав Комітет у своїй Пропам'ятній Книзі. Та не міг вмістити там цього запалу, що провадив кожного його члена. Без цього задум не здійснився б і діло застрягло б у початках.

А так завдяки невеликій горстці жінок та великому талантові скульптора станула в Укр. Городі Культури постать Лесі Українки. Невтомна голова Комітету п-ні Мураль, при допомозі містоголови й секретарки п-ні Михайлини Ставничої та другої містоголови п-ні Ганни Гавриляк, скарбнички п-ні Перли Баранської, та членок пп. Ярослави Данилевич, Євгенії Дубас, І. Кашубинської й Г. Ма-

лицького були тим вогнищем, що всіх загрівало до діла. Бо й громадянство Клівленду та й інші Відділи США причинились до двигнення пам'ятника та й уся українська спільнота співдіяла при цьому. А тепер можемо гордитись першим пам'ятником Лесі Українки, поставленим у весь ріст. Напевне не сподівалась поетка цього, що не в рідній Батьківщині, а на вигнанні поклоняться їй її духові діти.

Л. Б.

Жертуйте на пам'ятник Тараса Шевченка у Вашингтоні!

Вислід пожертв будемо проголошувати в журналі.

Катерина Мураль, голова Комітету Побудови Пам'ятника Лесі Українки.
Mrs. Katherine Mural, President of the Committee of Lesya Ukrainka's monument in Cleveland, Ohio.

Із видань для дітвори й молоді

Іванна Савицька: Три казки. Для дошкільного віку. Ілюстрації Едварда Козака. Ст. 16. Ціна 1.50 дол.

Авторка знов подарувала нам книжечку для дітвори. Тема всіх трьох казок із світу тварин та дуже вміло достосована до сприймання дошкільнят. Події розказані просто і вміло, римованою прозою, що їй легко буде запам'ятати.

Ілюстрації переважають розміром текст. ЕКО розмістив їх талановито поміж рядки, здобуваючи ти сполуку цих двох елементів, що набрали в такій формі певної подвижності. До того книжечка навіть у деталях гарно викінчена (наголовки, кінцівка).

О. Кобець: Сходить сонце. Декляматор-читанка, видання Об'єднання Українських Письменників „Слово“. Нью Йорк 1961. Ілюстрації й обгортка Олега й Олександра Ворониних. Із передмовою Г. Г. Ващенко. Ціна 3 дол.

Матеріал книжки поділений на чотири частини, а в кожній із них мелодійним віршем або прозою змальовані події докільного життя, приступні для дітвори. Найбільш прикметне для них — це радісний, погідний настрій, що пронизує кожную річ.

Вірші з відділу „для найменших“ знають читачки нашого журналу, бо багато з них появилось на сторінці „Нашим малютам“. А в дальших частинах порушена складніша тематика. Тут для „трохи старших“ є цікаві п'єски з життя тварин, для „ще трохи старших“ кілька оповідань. А для „найстарших“, поруч патріотичних віршів, оповідання Різдвяного й Великоднього циклу — такі з княжих часів та з життя безпритульних.

В гармонійному укладі матеріалу дитина знайде лектуру від раннього віку аж до підлітка. Л. Б.

НА ПАМ'ЯТНИК Т. ШЕВЧЕНКА

В останньому часі дійшла до нас вістка, що 5 Відділ США у Дітроїті пожертвував 100 дол. на пам'ятник Т. Шевченка у Вашингтоні. Разом уже 6 Відділів США зложило такі пожертви.

НАША АНКЕТА

В вакаційному часі наспіли анкетні листки із відповіддю на запити „Що Вас цікавить?“ 13 Відділ США із Честеру прислав 30 листків, а 65 Відділ США з Нью Бронсвіку 9 листків. Програмована Комісія США приступила вже до опрацювання їх і вневдовзі подасть вислід із цієї праці.

Молодий таланти

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Бронкс, Н. Й.

Ділимося сумною вісткою з членством СУА, що дня 5. серпня ц. р. померла наша членка **Марія Заторська**, проживши 76 літ. Залишила в смутку дві дочки, п'ять синів, внуків і правнуків. Була милої вдачі й загальнолюблена, хоч через слабкий стан свого здоров'я не могла брати активної участі у праці Відділу.

Вічна їй пам'ять!

Управа 8 Відділу СУА

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

Замість квітів на домовину Катерини Семенюк, матері Розалії Керелюк, членки 37 Відділу СУА і Семена Вербоцевського, батька Доні Демрей, секретарки 37 Відділу СУА складаємо 10 дол. на пресовий фонд Н. Ж.

Мирослава Клейбі
голова 37 Відділу СУА
у Дітройті

УЛЮБЛЕНА КНИЖКА

Наша анкета, якою бажаємо виявити улюблених авторів чи їх книжки, зацікавила читачок. На-спіло кілька запитів у тій справі.

Подаємо знов запитний листок на ст. 27. Прохаємо виповнити його, вирізуючи зі сторінки й надіслати нам якнайкорше. Вже в черговому числі зможемо подати огляд найбільш популярних книжок та причину, чому вони подобались.

Надсилайте відповіді!

ГОСТІ В ЦЕНТРАЛІ

В кінці серпня відвідала Централю СУА п-ні Д. Янда з Едмонтону. Повертаючись із подорожі по Україні п-ні Янда поділилась із членками Гол. Управи СУА враженнями з дороги. Подорожуючи з сином по різних містах України вона пізнала побут мешканців і пам'ятки культури. Описувала церкви, музеї, театри й чудові краєвиди України. З великою увагою прослухали її присутні, ставляючи їй ще різні питання.

З початком вересня спинилась на кілька днів у Філадельфії п-ні Ірина

З кінцем кожного року редакція Нашого Життя розглядається поміж талановитим молодим жіноцтвом. Хто з них проявився в цьому році в професійній, мистецькій, науковій чи громадській діяльності? Прохаємо висловитись! Надсилайте життєписи талановитих молодих жінок Вашої околиці!

РЕДАКЦІЯ НАШОГО ЖИТТЯ

ІЗ ЛИСТІВ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ

Почуваюсь до милого обов'язку в імені тутешніх громадян зложити Вам щиру й сердечну подяку за періодичне, безкоштовне надсилання нам для нашої читальні Вашого цінного журналу Наше Життя. Ми, старі люди, мешканці українського дому старих у Кельні, яких сюди переселено з Фареля, залишили в Батьківщині наших синів і дочок і хоч врятували життя, проте не врятували спокою душі й рівновати духа. І тільки цей Ваш журнал є в стані своєю вмілою редакцією частинно повернути цю рівновагу. За кожним разом виглядаємо його, як діти доброго батька, як бджілки ясного сонця з-за темних хмар, як весняного ранку по довгій, морозній зимі...

Юліанна Яськевич, Кельн

СТАРІ ЖУРНАЛИ

В вакаційному часі не було великого руху. Та всеж надіслала п-ні Н. Фіглюс із Бофала 3 числа Нової Хати і річник Нашого Життя з 1952 р. Щиро дякуємо за цей подарунок!

Рівночасно пригадуємо всім, що переховують у себе якінебудь давні газети й журнали — прислати їх до архіву й музею СУА.

ДО АРХІВУ СФУЖО

П-ні Юлія Микита з Спрінгфілд надіслала ряд світлин із Світового Жіночого Конгресу 1934 р. у Станиславові, як пожертву для архіву СФУЖО. За цей цінний причинок до матеріалів українського жіночого руху складаємо їй щиру подяку.

ЦІКАВІ ДОПОВІДІ

Д-р Катерина Кохно, викладач освітньо-політичних порівняльних систем та російської мови при університеті Лойоля промовляла на Конвенції Федерації Професійних Жіночих Клубів у Шикаго на тему советської заграничної політики та використання освітньої системи у міжнар. комуністичному русі.

Кожна організована громадянка знає, що своєчасно внесена передплата на журнал є здоровою фінансовою підставою для розвитку видавництва.

На Фонд Репрезентації

Дня 10.—12. жовтня відбудеться в Нью Йорку Конвенція Нац. Ради Жінок Америки. Тому що вона сполучена з Всеамериканською Конференцією Жінок на тему „Вимоги сучасної дійсності й американське жіноцтво“ — повинно нам залежати на відповідній репрезентації Союзу Українок Америки. Нац. Рада Жінок Америки закликає до якнайбільшої участі в цьому зібранні.

Як знаємо, участь у Конвенціях і Конференціях потягає за собою кошти (оплата вступу, обіду чи вечери), які при більшій кількості учасниць становлять поважну суму. В тій цілі треба посилити наш Фонд Репрезентації, що його не давно створено з тією метою. Жертвуйте на Фонд Репрезентації СУА!

ЕКЗЕКУТИВА СУА

Конгрес Міжнародного Жіночого Союзу

У днях 21. серпня до 2. вересня 1961 р. відбувся в Дабліні, Ірландія, Конгрес Міжнародного Жіночого Союзу, що його скликають що три роки. Це велика міжнародна організація, що має 52 члени в 39 країнах. Завданням цієї організації, що була заснована 55 літ тому, було зрівняння політичних і громадських прав жінки. Коли це здійснилось у більшості країн, Міжнар. Жін. Союз став дбати про те, щоб жінкам усвідомити їх громадську відповідальність. Цей їхній клич після другої світової війни скріпився намаганням, щоб жінки виявили якнайбільше ініціативи в державно-творчій праці. При ООН створено Комісію Статусу Жінки, де засідають 23 офіційні делегатки держав. Там збігаються всі нитки, пов'язані з проблемами статусу жінки і там вони вирішуються.

Усі великі міжнародні організації мають консультативний статус при ООН і з їхніми матеріалами й опінією там числяться. Міжнар. Жін. Союз має той статус і його намагання звернене на те, щоб упорядкувати завдання для жінок якнайкорисніше.

Після 2. світової війни праця Міжнар. Жін. Союзу йшла в головній мірі для підтримки жінок країн Азії й Африки в їхній громадській ролі й відповідальності. Ця підтримка мала успіх, бо жінки цих країн відіграють сьогодні важну роллю не тільки в жіночому русі, але є й політичними діячками своїх країн, як Цейлон, Індія, Пакістан. Щоб присвятити тій справі більшу увагу, перенесено осідок Міжнар. Жін. Союзу у 1958 р. на Цейлон і вибрано головою місцеву діячку п-ню Дераніягала.

Конгрес у Дабліні проходив під кличем „До рівності — Towards Equality“. Впродовж трьох років різні комісії розглядали проблеми зрівняння жінок у різних ділянках політичного й громадського життя. Зібравши матеріал із різних країн у напрямку а) рівних економічних прав, б) міжнародного порозуміння, в) рівних громадських і політичних прав, г) рівної освіти, ґ) однакового морального стандарту — Конгрес ухвалив відповідні резолюції, що будуть передані до розгляду згаданих Комісії Статусу Жінки. Справі співпраці в ООН і їхнім агенціям, як ЮНЕСКО й ЛЮ Міжнар. Жін. Союз присвячує якнайбільше уваги.

Конгрес у Дабліні відкрито при участі 300 делегаток, що заступали 30 країн. Відкриття відбулося в присутності представника уряду, міністра освіти, мейора міста та великого числа гостей і членок ірландських жіночих організацій. Сцену прикрашували прапори різних країн, а між ними й прапор України. Роллю господинь Конгресу виконувало Т-во Ірландських Пань Дому. Головну промову на відкритті мала голова Комісії Статусу Жінки п-ні д-р С. Грінберг-Вінавер. Вона підкреслила вагу міжнар. жін. організацій, що їх досліди й матеріали є для Комісії Статусу Жінки дуже цінною підтримкою в праці й мають часто вирішне значення.

Дальше Конгрес вітали по одній представниці з п'яти континентів. У наступних днях засідали Комісії й відбувалися пленарні сесії, що розглядали порушені проблеми й ухвалювали резолюції.

Велику увагу присвятив Конгрес жінкам країн Африки. На

Конгресі були заступлені Альжир, Нігерія, Сієрра Леоне, Кенія і Туніс. Їм присвячено одне ціле пополудне й про цю цікаву форму африканського панелю розкажемо окремо. Ці справи увидатнились у резолюціях, а над деякими з них проходили оживлені дискусії.

Подібно проявилось на Конгресі бажання зайняти становище до справи Спільного Ринку Європи (хоч цього не було в програмі). Ініціатива вийшла від країн, які не є в тому складі.

Окрім офіційної програми господині Конгресу подбали й про товариські зустрічі. Делегаток прийняв президент Де Валера, відбулось прийняття в міністра освіти і в мейора міста. Відбулись прийняття і в приватних гостинних домах і прогульки, що давало нагоду до контакту між делегатками.

Вибір нової Управи поновив п-ню Дераніягалу на чолі організації, що дало привід до бурхливої овації. Склад Управи в загальному не змінено й осідок її секретаріату залишився на Цейлоні. Окрім діючої Управи були присутні також дві почесні президентки пп. Корбет-Ешбі і д-р Рідт.

П-ні Корбет-Ешбі довгі літа була президенткою, а в останньому часі редакторкою бюлетену, але уступила через слабе здоров'я. Українки пам'ятають її доброзичливе ставлення до них, коли вони були членами в рр. 1923—1939. Коли Світова Федерація Українських Жіночих Організацій нав'язала контакт із Міжн. Жін. Союзом по 2. світовій війні, скористала також із цієї прихильної постави. СФУЖО запрошено на Конгрес у Цейлоні, як заприятельну організацію і від того часу ці

Об'їздка представниці СФУЖО

Проминуло два роки від Світового Конгресу Українського Жіноцтва у Нью Йорку. Складові організації приступили до виконання намічених завдань. Але в дечому шукали підтримки й поради. Тож треба було використати поїздку п-ні Ірини Павликовської на Конгрес Міжнар. Жін. Союзу, щоб відвідати наші осередки.

Дня 15. липня прибула вона до Парижа. Другого дня відбулась зустріч із Союзом Українок Франції, якою проводила містоголова п-ні Л. Вітошинська. П-ні Павликовська поінформувала присутніх про найближчі завдання СФУЖО, вислухала інформації про працю СУФ-у. Передискутовано організаційні справи.

Союз Українок Франції має центральну в Парижі й два осередки на про-

ваземини скріплюються на Конгресах в Атенах (1958) і Дабліні (1961).

Це проявилось особливо на останньому Конгресі. При святковому відкритті відчитано головну декларацію Міжнар. Жін. Союзу і представниця кожної делегації виходила на сцену, щоб підтвердити її і привітатись із президією Конгресу. З цієї нагоди викликала й представницю СФУЖО, від українського жіноцтва. Своїми заходами в президії дістала слово і під час звітування (roll call) всіх членів-делегатій і зложила звіт із праці СФУЖО та привіт від українок у вільному світі. Окрім того виступала в дискусії на виховні теми, розказуючи про виховні семінари та їх виховне призначення.

Цей успіх треба вважати вислідом постійної співпраці СФУЖО із цією міжнародною організацією та добрих взаємин із Президією Конгресу. Багато делегаток обзнайомлені з працею СФУЖО через англомовну сторінку „Нашого Життя“, що їх дістають правильно для інформації. Два тижні спільного побуту серед делегаток, а зокрема ірляндок дали нагоду познайомити їх із змаганнями українок у вільному світі, що об'єднались у свою Світову Федерацію (СФУЖО). Про ці зустрічі й розмови розкажемо окремо.

Ірина Павликовська

вінції. Велику увагу приділює зв'язкам, влаштовуючи щороку Базар у користь Світового Руху Матерей (МММ). Окрім того співдіє при влаштуванні дитячих осель у Франції. Молоді матері, що їх діти навчаються в четверговій школі у Парижі повинні б увійти у ряди СУФ-у й до цього Управа СУФ-у тепер змагає. Замітне те, що у Франції тепер приходиться до голосу молоде, там народжене покоління й у їх бік спрямовується увага СУФ-у.

Окрім того представниця СФУЖО зложила візити в парохіяльних урядах, науковому осередку НТШ у Сарселі і редакції Укр. Слова. Використала свій побут на те, щоб відвідати Управу Світового Руху Матерей (МММ) та Управу Союзу Католицьких Жіночих Організацій. Провела розмови з видатними жінками Парижа та представницями молоді.

Дня 20. липня прибула до Мюнхену. Другого дня відбулось засідання Гол.

Управл Об'єднання Українських Жінок з участю членів Управ із Відділів Мюнхену-міста, Людвігсфельду й Мозаху. Засіданням проводила урядуюча містоголова п-ні Д. Ребет. Перебіг його пройшов подібно, як і в Франції. Дискусія була дуже оживлена.

Дня 25. липня відбулась зустріч із громадянством. Приявні були представники наших церков, центр. установ і преси в числі около 60 осіб. Нарадами проводила п-ні Ребет. П-ні Павликовська познайомила присутніх із напрямними СФУЖО та дала перегляд крізь громадсько-суспільні умовини життя Канади. В дискусії висловилося багато осіб.

Дня 31. липня відбулась зустріч представниці СФУЖО з жіноцтвом і громадянством Людвігсфельду. Знов зібралось около 60 осіб, що з увагою прослухали її виступу. Нарадами проводила голова Відділу п-ні С. Мороз.

Серед нашого поселення в Німеччині настала тепер певна стабілізація відносин. Віїзди на поселення при-

Вислід 2. Літературного Конкурсу СФУЖО Фундації Марусі Бек

Другий Літ. Конкурс, проголошений Світовою Федерацією Українських Жіночих Організацій й уфундований Марусею Бек, президенткою Міської Ради Дітройту, закінчився рішенням Літ. Жюрі на засіданні дня 11. вересня 1961. Літ. Жюрі у складі: Катерина Антонович, Ольга Войценко і д-р Ярослав Рудницький розглянули 23 твори, що надійшли на Літ. Конкурс і признали нагороди, як слідує:

Дві нагороди по 100 дол. призначено за твори:

1. ФІК, історія одного пса, якої автором по відкритті коверти виявилась СОФІЯ ПАРФАНОВИЧ. Твір цікавий і вартісний так з уваги на тему, як і з уваги на літературне оформлення.
2. Другу нагороду у сумі 100 дол. поділено між два рівнорядні твори, а саме: ДВІ ВІДЬМИ, оповідання з українського села, якого автором виявилась ОЛЬГА ЛИТВИН.

П'ЯТЬ ОПОВІДАНЬ, збірка, якої автором виявилась АННА ПЕШКО.

Обидві праці схоплюють дуже цікаво й реалістично побут українського села й дають образки з життя і фольклору селян.

Окрім того Літ. Жюрі відзначило ще п'ять праць, які заслуговують на увагу так з огляду на свій зміст, літературно-стилістичне оформлення та ідейні вартості. Це такі твори:

СВАТИ ПРИ ДВОРІ КНЯЗЯ СВЯТОСЛАВА — Наталя Савченко

ПШЕНИЦЯ — Ярослава Оструп

КОРОЛЕВА — Люба Вітошинська

ХРОНІКА ОДНОГО ЖИТТЯ — Олександра Шпак.

В загальному Конкурс виявив живучість літературного середовища українських жінок у діаспорі, широкий діапазон зацікавлень авторок та вмільий, а подекуди навіть дуже високий з мистецького боку підхід до поодиноких тем.

КАТЕРИНА АНТОНОВИЧ

ОЛЬГА ВОЙЦЕНКО

Д-Р ЯРОСЛАВ РУДНИЦЬКИЙ

Ганна Жук

Український Жіночий Союз

(3 нагоди 40-ліття його заснування)

Український Жіночий Союз у Відні був заснований 18. червня 1920 р. на зборах, скликаних із ініціативи пань: Д-р М. Марітчак-Яськевич, М. Рудницької-Лисяк, С. Вольської-Мурської і Д-р Н. Суровцової, в домівці уряду З.У.Н.Р., в присутності 30 осіб. На цих зборах М. Рудницька-Лисяк виголосила довший реферат про ціль і потребу жіночих організацій взагалі, а зокрема про потребу такої організації у Відні, де тоді скупчилось було велике число еміграції з цілої України. Як друга точка зборів було прийняття статуту, згідно з яким Укр. Жін. Союз має бути безпартійною організацією, метою якої є об'єднання укр. жінок, національне і політичне освіднення жіноцтва, підготовлення його до творчої державної діяльності

пчинились, а в економічному розмаху країни частина залишенців знайшла підставу матеріального існування. Підросло молоде покоління, що побирає тут освіту.

ОУЖ і в найгірші часи застою не припиняло своєї праці. Розбудували з допомогою патронатів Союзу Українок Америки сітку навчальних станиць, Відділи ОУЖ знайшли вдячне поле праці. А в останньому часі поширилась його діяльність також на теренів Німеччини, де в промисловому районі створились більші українські осередки. ОУЖ має тепер 25 Відділів і 3 представництва. Найбільшу увагу присвячує все ж таки своїм навчальним станицям, створивши окрему Виховну Комісію для них. У дальшому його увага йтиме в напрямку поглиблення праці Відділів.

Під час побуту у Мюнхені п-ні Павликовська відвідала наші центр. установи, як ЦПУЕ, СХС та Європейське Представництво ЗУАДКомітету, зложила візити редакціям часописів та провела розмови з видатними жінками.

У поворотній дорозі через Німеччину відвідала наші осередки у Франкфурті, Дюссельдорфі, де є новозасновані Відділи ОУЖ і Крефельд, де є захист старих і монастир СС Студиток.

(Докінчення буде)

і праці на культурнім та гуманітарнім полі. Третьою точкою зборів було вибрання Управи товариства в такому складі: голова Д-р М. Марітчак-Яськевич, містогорова Д-р Н. Суровцова, секретарки: С. Вольська-Мурська й Ір. Вахнянин. скарбничка О. Басараб і члени — М. Рудницька-Лисяк, О. Федак, М. Грех, О. Степанів і О. Левицька. З причини скорого виїзду Д-р М. Марітчак-Яськевич на Буковину, скликано 19. жовтня 1920 р. Надзвичайні Загальні Збори, на яких головою вибрано п-ні О. Залізняк, а замість уступивших М. Грех і О. Степанів до Управи ввійшли С. Дністрянська і Б. Баран.

Для успішного переведення наміченої праці і притягнення більшого числа жінок до роботи, рішено творити секції. Секції мали широку автономію, звіти з своєї діяльності складали Управі раз на місяць, а доходи свої призначали також за згодою Управи. Секції вибирали голову, секретарку і в разі потреби скарбничку. Голови секцій автоматично входили в склад Управи. Засідання Управи і секцій відбувались спочатку щотижня, а пізніше що два тижні. Звіт про діяльність секцій звучав, як слідує:

1. Секція культурно-научна під проводом М. Рудницької-Лисяк уладила протягом 1920-21 р. такі реферати: „Жіночі організації в краю“ — референтка Б. Баран, „Жіночий рух у Фінляндії“ і „Тип української інтелігентки“ — О. Залізняк, „Всеукраїнська Національна Рада“ і „Значення Шевченка для сучасного українського жіноцтва“ — М. Рудницька-Лисяк. „Жіночі типи в поезії Шевченка“ — О. Наконечна.

З виїздом М. Рудницької-Лисяк до Львова в 1921 р., головування в секції перебрала О. Яворська і в 1922 р. відбулися два реферати: Д-р Д. Донцов про Лесю Українку: „Поетка воюючого націоналізму“ і С. Шелухін: „Московські федералісти“. Крім того Секція зорганізувала для своїх членів двомісячний курс для провідниць захоронок, який скінчило з 15-ти 12 осіб. З нагоди 35 літ. ювілею літературної діяльності О. Кобилянської Секція уладила разом із Гуртком Студенток

при тов. „Січ“ вечірку, на якій вступне слово мала С. Русова, а реферат про творчість О. Кобилянської виголосив Д-р О. Грицай. Також відчитано деякі твори Ювілятки. Пізніше через виїзд голови і деяких членів секції вона перестала існувати а її агенди перебрала Управа Союзу.

II. Секція преси і пропаганди, під проводом Д-р Н. Суровцової і С. Дністрянської нав'язала зносини з австрійською секцією Міжнародної Ліги Миру і Свободи, в домівці якої Д-р Н. Суровцова мала два реферати про Україну: — один історично-географічний, а другий — політичний. Заходом С. Дністрянської був уладжений вечір укр. народної пісні, а також виставка вишивок і виробів укр. домашнього промислу. Після виїзду Д-р Н. Суровцової на Україну її уступлення С. Дністрянської секцію провадили О. Залізняк і М. Донцова. Вони інформували жіночу пресу й організації в краю про роботу Укр. Жін. Союзу у Відні і про інтернаціональні жіночі організації. Секція мала тісний контакт із Союзом Українок у Львові. Коли скликаний з'їзд українських жіночих організацій у Львові в 1921 р. був заборонений польською владою, секція на прохання Комітету З'їзду розіслала протест і резолюції довірочних зборів укр. жіноцтва у Львові, в числі 160 листів до всіх філій Міжнар. Ліги Миру і Свободи і до філій Міжнар. Жіночої Ради, а також до укр. часописів поза межами Галичини і Польщі, на які дістала багато прихильних листів. Також уладила секція самостійне віче у Відні 4. травня 1922 р., а прийняті резолюції з протестом проти переслідування укр. населення, а зокрема жіночих організацій в краю вислала на 65 адрес. Секція також інформувала чужинецькі жіночі організації про українську справу і особливо ближчі відносини навязала з організаціями у Відні. На їх пропозицію 11. лютого 1923 р. влаштовано укр. вечір, на якому О. Залізняк мала інформативну доповідь про Україну. (Далі буде)

ОСОБИСТЕ

Членці Управи СФУЖО п-ні Іванні Ратич складаємо вираз нашого щирого співчуття з приводу смерті її батька бл. п. п. проф. Івана Мірчука.

Управа СФУЖО

Із життя наших Централь

ЛІГА УКРАЇНСЬКИХ КАТОЛИЦЬКИХ ЖІНОК

Цього року трирічний краєвий З'їзд ЛУКЖ відбувся в днях 30. червня до 3. липня у Саскатуні. З'їзд відкрито дня 30. червня молитвою, яку проказав Кир Андрей. Нарадами проводила голова п-ні д-р Стефанія Потоцька. Звіти Управи зложили: п-ні К. Гнатюк, місто голова, п-ні Е. Саранчук, секретарка, п-ні Р. Блоха, А. М. Баран, кореспонденційні секретарки і референтки п-ні О. Ковальська сусп. опіки, п-ні І. Бригідер зв'язків і п-ні С. Сагаш культ. освітня.

По полудні проводила сесію п-ні К. Гарасевич, голова ЛУКЖ Торонто-нської епархії. У програмі сесії були — ідеологічна доповідь п-ні Ірини Павликовської, і наради комісій зв'язків, внутрішньої праці відділів і організаційної.

Увечорі відбулася святкова сесія З'їзду. Нею проводила п-ні Е. Гунчак, голова ЛУКЖ Вінніпезької епархії. Тоді то вручено почесне членство ЛУКЖ пп. Катерині Кравс, Анні Приймій і Михайлині Войтків. Окрім того п-ні д-р Потоцька зложила звіт про участь у конгресі СОКАЖО у Римі, ілюстроване численними світлинами. Сесія закінчилась чайним прийняттям.

Дня 1. липня всі учасниці З'їзду взяли участь у Богослуженні та посвяченні прапору ЛУКЖ. Слїдувало спільне снідання, яким проводила п-ні К. Гнатюк, голова ЛУКЖ Саскатунської епархії. Чергова сесія обіймала наради виховної комісії і комісії сусп. опіки. Нею проводила п-ні К. Петецька, голова ЛУКЖ Едмонтонської епархії.

Кінцева сесія З'їзду відбулася дня 3. липня. Митрополит Кир Максим виголосив довше заключне слово, промовив також Кир Ісидор і о. Кусий із Вінніпегу. Прийняттям резолюцій закінчився З'їзд.

З'їзд відзначався добре упорядкованим пляном та солідним проведенням. Число делегаток досягало сотні, але разом із присутніми на залі гістьми переступало 300 осіб.

Звіт про діяльність були недовгі й добре опрацьовані. Резолюції охоплюють усі ділянки жіночої праці, впроваджуючи в деякі нові почини, як напр. ор-

ганізування виховних семінарів, співпрацю у творенні харитативних інституцій, допомогу рідним школам у Німеччині. З'їзд закликає до співпраці зі світовими організаціями, як СФУЖО і СОКАЖО.

УКРАЇНСЬКИЙ ЗОЛОТИЙ ХРЕСТ

Цьогорічний З'їзд Укр. Зол. Хреста відбувся в роковини 30-ліття організації й тому присвячено йому особливу увагу. Дня 2. вересня відкрила його голова п-ні Марія Квітковська. З'їздом проводила президія у складі: п-ні Павлина Різник, голова, пп. Антоніна Куропась і Оксана Генгало, місто голови, п-ні Міра Повх, секретар і почесні члени УЗХ пп. Марія Лехицька й Анна Левчук.

Із звітів почули присутні, що Укр. Зол. Хрест начислює 11 Відділів і 5 Делегатур. При допомозі об'їзників давав їм напрямні і вказівки. Головна увага була звернена на пропаганду української визвольної справи серед оточення та зберігання національних традицій серед членства. В останньому часі скріпились заходи коло збереження молоді: УЗХ провадить уже четвертий рік дитячі табори на оселі в Ліггайтоні і утримує кілька навчальних станиць у Німеччині. В ділянці сусп. опіки вилановано около 1.000 дол. допомоги в останньому році.

Після звітів відбулись доповіді на теми: а) Організаційне життя УЗХ — п-ні Аполінарія Карабіневич, б) Наша активність у сусп. опіці — п-ні Марія Квітковська і в) Український Золотий Хрест і політика — п-ні д-р Софія Карпінська. Після цих доповідей відбулась оживлена дискусія.

Дня 3. вересня після Служби Божої відбувся Ювілейний Обід. Молитву провів о. Бараняк, а присутні вшанували пам'ять померлих членок УЗХ. Обідом проводила п-ні Павлина Різник. Привітавши представників духовенства (Обід вшанував своєю присутністю Преосв. Владика Мстислав) та громадянства (на залі було около 200 осіб) приступила до виконання програми. Тому, що запрошений промовець п-ні Лідія Бурчинська не могла прийти в час, п-на О. Курцій віддеклямувала вірш О. Грановського, присвячений Укр. Зол. Хрестові в його 25-ліття, а д-р С. Карпінська випровадила показ нар. ноші.

В часі З'їзду влаштовано виставку, присвячену 30-літній діяльності УЗХ.

До нової Гол. Управи увійшли: п-ні Марія Квітковська, голова, пп. Павлина Різник, Антоніна Куропась і Анна Левчук, місто голови, п-ні Марія Біланюк секретар, п-ні Катерина Ониськів, фін. секретар, п-ні Степанія Семененко, скарбник, пп. Мальвіна Стружовська і Павлина Зубальська члени Гол. Управи. Членами референтур стали: пп. О. Генгало, М. Варвара, С. Курчаба, Р. Кудія — виховної, пп. д-р Софія Карпінська, В. Кавка, А. Карабіневич — культ. освітньої. Референтури організаційна і сусп. опіки будуть створені у Дітроїті. До Конгр. Комісії увійшли п-ні Марія Кукіз, голова, а пп. М. Лехицька, Л. Крупка, М. Величко і Міра Повх — члени.

Підсумки З'їзду радісні. Організація виказує постійний ріст, опертий на хоч нечисленному, проте відданому членстві. Засяг праці побільшується новими ділянками.

ПОЖЕРТВИ НА КОШТИ ПОЇЗДКИ

На кошти поїздки делегатки СФУЖО на Конгрес в Дабліні прибули нові пожертви. Відділи Українського Золотого Хреста зложили: 12 Відділ УЗХ у Шикагу 20 дол., 14 Від. УЗХ у Дітроїті 10 дол., 18 Від. УЗХ у Рочестері 10 дол., разом 40 дол. Щиро дякуємо за цей вияв зрозуміння для нашої ділянки зв'язків.

П-НІ ВОКЕР У ТОРОНТІ

Фін Комісія СФУЖО в Торонті запросила делегатку СВА на конгрес Міжнар. Жін. Ради в Істамбулі п-ні Анастасію Вокер з доповіддю. Вечір відбувся дня 1. серпня і стягнув надсподіване число приявних. Прибули представники 6 центральних і 11 місцевих організацій. Вечером проводила Стефанія Савчук, місто голова СФУЖО і голова ЦУ ОУК. Після короткого вступного слова, в якому п-ні Савчук познайомила присутніх із напрямками СФУЖО, промовляла п-ні Вокер. Характеристику Конгресу та ролі делегатки-українки в складі американської делегації вона подала вичерпно й цікаво. Вкінці відповідала на питання, що їх ставили присутні. Висвітленням знімок із Істамбулу закінчився цей успішний вечір.

- Ukrainian Woman -

O U R E N G L I S H C O L U M N

The IWA Congress in Dublin

The triennial Congress of the International Women's Alliance was held Aug. 21—Sept. 2, in Dublin, Ireland. The Irish Housewives Association was hostess; and Dr. Hillery, Minister of Education welcomed the delegates, on behalf of the Government.

The theme of the Congress was "Towards Equality." It was worked out in five Standing Committees referring to equal economic rights, international understanding, equal civic and political rights, equal educational rights and equal moral standard. During opening session, the Pres. Mrs. Ezlynn Deraniyagala stressed the importance of this work. The International Women's Alliance with its national membership of 50 associations in 37 countries all over the world, had labored ardently and ceaselessly to raise the status of women. And it succeeded apparently.

The International Women's Alliance was founded 55 years ago. The first goal was to acquire franchise for women, as a basic right, which could guarantee further development. The struggle was ardent and brought success because at the end of World War I almost all countries of Europe granted the vote to women.

It was only the beginning. Having acquired the vote, women had to get acquainted with public life. To apply their power in this matter, to become active in different domains and enforce certain influence was a tremendous task. Also, at the same time, women from other continents started their struggle for equal rights, and joined the IWA.

After World War II a new era

started. The foundations of the United Nations and the spirit of international understanding opened a new horizon for IWA. It was the best platform for its activity, especially when the Commission on Status of Women was founded. The representatives of 18 and now 23 countries meet each year to discuss the needs of women. On the basis of material, worked out by different women's organizations, all aspects of women's life are treated. The International Women's Alliance contributes to this work, not only in this Commission but also the Commission on Human Rights, ECOSOC, UNESCO and ILO.

Mrs. Sophie Grinberg-Vinaver, chief of the Commission on Status of Women, stated it in her keynote address at the opening session. The cooperation of IWA is of great value to the United Nations agencies. Beside that the work of IWA acquired a greater meaning through its connection with women from Asian and African countries. Having a special task in this part of the world, IWA established its headquarters in Colombo, Ceylon. At the Dublin Congress a special round table discussion, referring to problems of women of Africa was held.

At the Dublin Congress 300 delegates assembled, from 30 countries. The World Federation of Ukrainian Women's Organizations was invited, as a fraternal organization, and sent Mrs. Irene Pawlykowska as its observer. The Ukrainian women in the free world were happy to attend. The Ukrainian women could attend this meeting through their representative and realize

that their work and endeavor is not behind achievement of other women's organizations. The resolutions of the IWA Congress will be a new encouragement for them to continue their work and to build it up.

Irene Pawlykowska

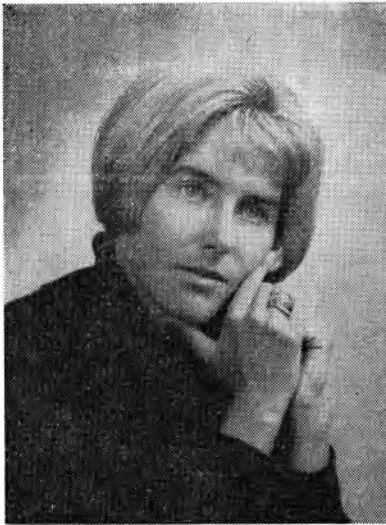
UKRAINIAN ACTRESS IN UNWLA

The UNWLA Branch 11 in Trenton, N. J., has an Ukrainian actress among its members, Mrs. Ludmila Serdiuk, who was formerly President of Branch 11, and is now one of its board members.

A native of Ukraine Mrs. Serdiuk started to act in 1927. In her wide repertoire she specializes in heroic women and mothers, something much needed as a basis for comparison, and inspiration in this, our wonderful yet troubled, and sometimes incomprehensible era. She portrays them with deep and unforgettable sensitivity.

Mrs. Serdiuk even acted in a film, produced by Soviet movies corporation. In it she vividly became, for the moment, a peasant mother, persecuted by a rich landowner. Through this experience of filming she learned many details unknown to stage actors.

After re-settling in the United States Mrs. Serdiuk did not associate herself with any theatrical group here. Instead she poured her gifted nature into UNWLA work. And Branch 11 in Trenton has produced several plays under her leading.

Christine Zelinsky

In the harbor of Ancona, while waiting for our pass control, we stood before the small cruiser Miaklis. It was my first meeting with Greek people. They are very agile, and their expressions and movement are peculiar to their ethnic group, especially when they discuss or argue.

The air was mild, and I breathed it in with pleasure. The windows in the adjacent houses were open, and we could peer into the white, modestly furnished rooms. Here and there sounds of music reached us as well as the smell of freshly baked "pizza." These were our last impressions of Italy as we were about to embark.

It was evening when we boarded the cruiser. I unpacked quickly in the cabin; and went to look around. But people of our group were tired and sleepy. I then admired the lighted shores of the Adriatic sea we were passing, and later went downstairs.

The next morning I spent getting acquainted with the cruiser. Now I could talk with the Greeks, whom I observed yesterday. They were mostly students returning home for vacations. For the first time I tasted a cup of Greek coffee. The meals were unique and excellent, with many vegetables, and very little grease. But the most important to me were the people. I studied their attitude, talk and expressions. I

My Greek Adventure

would like to understand them, and become acquainted.

The second day we neared the island of Corfu, off the coast of Greece. A superb view. The blue sky, the dark blue sea, the white houses, the green here and there, all set among pink rocks. The air was dusty, and the whole scene warm and gay. Noise and bustle filled the harbor. For the first time I saw taxi-coaches with horses, and the drivers inviting us with lively gestures. The fruit vendors surrounded our cruiser like locusts, shouting their merchandise.

We had two hours for sight-seeing in the city. But alas! I did not set my watch an hour in advance, as was recommended, and when, with my friend we returned to the harbor there was only a glimpse of the cruiser disappearing behind the bend of the isle. And we here!

I felt panicky for the first moment (who wouldn't feel it?) Then it occurred to me we could reach the cruiser by motor-boat. But we got other advise. Couldn't we take this ship at the wharf which would reach the harbor of Piraeus only two hours later? Again exciting bargaining, explanations. Finally the fee of 135 drachmae brought a solution, without cabin, to make it cheaper. However, we got an excellent Greek meal on ship-board — chicken with tomatoes and other salads that appeased us a little.

The night passed quickly, and we were rewarded with a magnificent sunrise over the Greek mountains as we entered the canal of Corinth, which divides Greece into two parts, and cuts short way to Athens. Going through it you feel as though in a coffin — such intense silence dominates the scene. The high coasts on both sides deepen the mood. Now and then you hear the clicking of motors, even people whispering. When we passed into the open sea we saw again the empty, rocky coast, tragically beautiful. There is no house,

no living being during the three hours enroute to Piraeus.

Suddenly the harbor appeared before us, and we were again amidst noise and bustle, large buildings and a crowd. Among them we noticed the manager of our group, who was expecting us. I winked, and he saw us. Thank God we found ourselves. We are again with our own people.

Christine Zelinsky

*

Miss Christine Zelinsky, a young art student from Philadelphia, illustrator of *Our Life*, now studying in Basel, Switzerland, sent us a brief letter about her journey to Greece.

Ukrainian Dishes

BEETS WITH APPLES

(Serves 4—6)

- 1 lb. beets
- 1 T. fat or butter
- 1 T. flour
- ½ cup sour cream
- ½ lb. peeled and shredded apples*
(about 3 medium apples)
- 1 Tsp. sugar
- Salt and pepper to taste

Wash and boil whole beets until tender (about ¾ of an hour). Skin and grate beets. Melt fat and blend in flour, stirring constantly, until slightly browned. Add the sour cream and stir until smooth. Bring to a boil. Add

* If apples aren't tart enough, add a little lemon juice.

OUR LIFE

Edited by Editorial Board
Published by the Ukrainian
National Women's League
of America, Inc.
909 N. Franklin St.
Philadelphia 23, Pa.

beets. Add shredded apples and sugar. Season to taste. Serve hot.

RICE WITH HAM

(serves 4-6)

- 2 C. rice
- 1 T. butter (or bacon fat)
- 2 C. water
- 1 onion chopped
- 1 T. butter
- ½ lb. boiled ham cut fine

Pour boiling water over rice and then boil it until tender in the 2 C. of water with butter added. Stir frequently. Brown onion in butter and add to cooked rice and ham. Put in buttered casserole and bake for 45 minutes at 300 degrees.

Serve with tomato or mushroom sauce.

MACARONI WITH CABBAGE

(serves 4-6)

- 1 head of cabbage
- 1 onion chopped
- 3 T. butter (or oleo)
- ½ lb. Elbow Macaroni
- ½ tsp. salt
- pepper
- 2 or 3 T. of butter melted
- 2 T. of bread crumbs

Boil cabbage until soft. Cool — then grind or chop fine. Brown onion in fat. Add chopped cabbage and fry lightly or until thoroughly blended.

Boil macaroni until tender. Drain and add salt and pepper, mix with melted butter. Put layer of cabbage mixture — then layer of macaroni in greased casserole having layer of macaroni on top. Dredge with bread crumbs and bake at 300 degrees for 30 or 40 minutes.

From the International Woman's Alliance Congress in Dublin, Ireland: From left to right: Dr. Hanna Rydh, Honorary President, Mrs. Ezlynn Deraniyagala, President, Mrs. Baheega Sidky Rasheed, Egypt, Mrs. Ayse Erkut, Turkey, Mrs. Hilda Tweedy, Ireland.

COTTAGE CHEESE COOKIES

(Delicious)

- 2 cups flour
- ½ lb. soft butter (1 cup)
- ½ lb. cottage cheese (8 oz.)
- 1 egg yolk
- 4 T. minced blanched almonds
- 4 T. granulated sugar
- Some melted butter

Cut butter into flour; add the cheese and cut it in well too. Stir in slightly beaten egg yolk and mix well. Knead dough on board, roll thin and cut with cookie cutter. Brush each round with melted butter. Sprinkle generously with sugar and minced almonds. Bake 20 minutes in moderate oven (350 degrees) or until golden brown. Remove from pan. (These cookies keep well in your cookie jar).

VISIT OF TRAVELERS TO UKRAINE

In the last days of August our Headquarters was visited by Mrs. Daria Yanda from Edmonton, Canada, who had just returned from a trip to Ukraine. Accompanied by her son, she crossed the country from one border to another, and brought back with her many impressions which she shared with UNWLA members, who came to greet her.

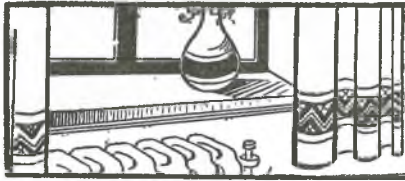
LESYA UKRAINKA STAMPS

On the occasion of the unveiling of Lesya Ukrainka's monument in Cleveland, Ohio, the Ukrainian Museum in Cleveland published four stamps. They included the monument, and fragments of it, with Ukrainian and English text. The stamps were designed by Mr. Stephen Kikta, Chairman of the Philatelic Department of the Museum.

The stamps will be used by members of Ukrainian communities on their mail, to commemorate the 90th anniversary of the poetess' birth.

Series of Stamps honoring the noted Ukrainian poetess Lesya Ukrainka (1872-1913), published by the Ukrainian Museum of Cleveland, Ohio.

У НАШІЙ ХАТІ

Городець коло хати

Трудно уявити собі нашого городця без квітів. Від ранньої весни до пізньої осені можемо радуватись ними, коли підберемо відповідні відміни й то такі, що будуть чергуватись квітненням одні по других. Особливо гарно виглядають квітучі грядки перед терасою чи головним входом і здовж хідників.

Найбільше поширеною формою квітової грядки є клумба. Вона може бути кругла, овальна, прямокутна і в формі зірки. Багато краще мати одну більшу, ніж кілька малих. Клумби можуть мати рівну поверхню, або рельєфну з підвищеною серединою. Тоді даємо високі рослини по середині, далше нижчі, а здовж краю найнижчі. Грядки здовж хідників не бувають ширші як 20 інчів. Садиться на них 2—3 ряди квітів, щоб був кольоровий ефект. Городові троянди садимо на осібних грядках т. зв. „розаріях“ Троянди пенні, а часом і паркові садимо як солітери посеред травника.

Попри межу від сусідів робимо знов вузькі грядки з мішаних груп зимотривалих і садимо їх відповідно до росту: вищі ззаду, нижчі на переді. Групи зимотривалих рослин можна доповнити дволітніми й однорічними квітами. Відповідним тлом для таких грядок бувають різні оздобні кущі.

Ґрунт під клумби і грядки підготовляємо вже восени. Його треба перекопати 10 до 15 інчів завглибшки, вибирати все каміння й коріння бур'янів, особливо перрій. Якщо не засаджуємо восени, тоді залишаємо на зиму в гострій скибі. Щойно весною, коли земля добре обісхне, беремось за садження. На клумбах і грядках висаджуємо рослини рядами в шаховому порядку, точно зберігаючи віддаль. Загально прийнято:

віддаль між квітами повинна відповідати половині їх нормального росту, себто рослина висоти 20 інчів у віддалі 10 інчів. Дуже важне є підбрання кольору квітів, щоб клумби й грядки в час цвітіння представляли собою ефектовні квітучі площі. Найкраще лучити кольори — червоне з зеленим, помаранчеве з синім і жовте з фіолетним. Гарно виглядають також м'які поступенні переходи різних відтінків однієї краски від ясного до темного. На краї краще підбирати контрастові кольори, що підсилюють основну краску клумби. На малих клумбах серед травників висаджуємо лиш один рід квітів, напр. петунії, шальвію або чорнобривці.

Розсаджування билин мусимо так уплянувати, щоб у нашому городі ніщо не стояло облогом і щоб постійно щось цвіло. Цибулькові рослини (крокуси, нарцизи, туліпани, гіяцинти) цвітуть уже ранньою весною, а разом із ними низькі флюкси, арабіс і жовтий бородавник (аліссум). Дворічні, як братки, незабудьки і картузи цвітуть у травні. По рано відцвітаючих цибулькових і дворічних садимо однорічні, що цвітуть ціле літо.

В першій половині літа розцвітають півонії, коситні, люпин, гіпсофілія, піретрум, залізний наперсток, мачки, конвалія, жіноче серце (діцентра), гевхера, іберіс та геум. У другій половині літа — лілеї, гарлярдія, рудбекія, флюкси, карпатські дзвіночки, скабіоза і дельфініум. Восени — айстри, функія й різні хризантеми, а в листопаді Різдяна троянда (геліборус нігер).

Зимотривалі (билини) — це дуже важні декоративні рослини. Підбираємо їх із таким розрахунком, щоб цвіли від весни до осені.

Добре уплянування і розложення рослин-квітів — це головна передумова гарного вигляду нашого городця, прикраса для хати і насолода для її мешканців.

Роман Коцик

Городничий порадник

ЩЕ ПРО КАЛИНУ

Я хотіла написати Вам кілька слів про калину. Всі багато про те пишуть, а ніхто не подасть, як і де її роздобути. Тривало рік поки я довідалася, що нашу калину тут називають „High Bush Cranberry — viburnum opulus—(European Cranberry)“. Назва cranberry не має нічого спільного з ягодами, що з них роблять відому приправу до м'яса; просто назвали її так через червоні ягоди, що є квасні. Вони лишаються на кущах, бо птахи не люблять їх.

З деяким трудом знайшла я підприємство, що продає кущики калини. За каталогом (висилають його на бажання даром) кущик коштує 98 ц., а три за 2.69 дол. Всі кущики, що я замовила, прийнялись гарно. При опануванні є вказівки, як їх садити і цього треба притримуватись.

Таїсса Децик, Колрейн

Садженці калини продають майже всі шкілки, а та, яку Ви подаєте (Henry Field, Shenandoah, Iowa) це велика фірма, що відома з продажі вазонкових квітів. Відмін калини є кількадесять. У Гайленд Парку в Рочестері є ціла група європейських, азійських і американських відмін і підвідмін, а найкраще з них цвіте корейська калина. Ягоди нашої калини вже восени об'їдають птахи, але в деяких китиці ягід тримаються на кущах до половини зими.

Роман Коцик

Коли прасуєте, стоячи на цементовій підлозі (напр. у пивниці), підложіть під ноги дерев'яну решітку або гумову підстилку.

Порадник народнього строю

ЩЕ В СПРАВІ БІЛОЇ ПОПЕРЕДНИЦІ

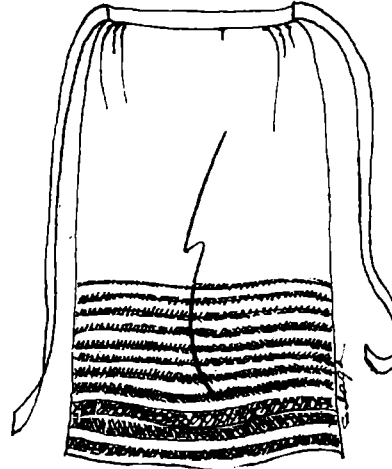
Я прочитала Ваше вияснення в ч. 6 Н. Ж., в якому кажете, що все ж таки були білі попередниці в деяких околицях. Чи могли б Ви пояснити, як їх вишивали? Мені дивно, що на

була своєрідно розміщена. Подаємо рисунок такої попередниці, а взір для неї знайдете в нашій таблиці взорів ч. 4 із 1955 р.

Попередниці вишита широкими по-

Попередниці з Бойківщини

Попередниці з Полісся

рисунок Ви перекреслили фартушок, що загально вживався в нас до нар. строю. Що тепер із ним робити?

Софія С.

Дуже радо подаємо Вам зразок попередниці, вишитої на білому полотні, як її носили на Бойківщині чи Яворівщині. Вона складалася з двох ширин полотна (сільське полотно було вузьке) і тому лучили його з переду оздобним швом. Взором обводили також приділ, отже вишивка

перечними смугами — нестилева й Ви не можете приспособити її до якогонебудь українського строю. Бувало, що наші попередниці мали ткані поперечні взори, але вони йнакше виглядають. Подаємо рисунок попередниці, як її вживали на Поліссі.

Коли хочете конче використати вишивку на Вашій попередниці, тоді — якщо взір є правильний і добре вдержаний — зужийте його на вставку до народньої сорочки. Він ще зможе Вам довго послужити.

Як водиться?

ГУЧНІ ВЕСІЛЛЯ

З острахом придивляюсь до того, що в нас тепер завелась мода на дуже гучні весілля. Запрошують не тільки ближчу й дальшу родину, приятелів і знайомих, але й старосту, кілька пар дружок і друзів. Все це відбувається в елегантних готелях, кругом фотографують і фільмують. Чи молодим це дійсно до щастя потрібне? Воно не тільки коштує багато грошей,

але здається мені сліпим наслідуванням якогось зразку. Куди кращі були колись наші весілля у родинному крузі!

Тітка Марта

Кожен час має свій вираз і свої товариські форми. Пригадайте собі весілля наших бабунь. Чи не святкували їх гучно по наших приходствах? Чи не з'їжджалася вся ближча й дальша

родина? Святкування тривали нераз цілий тиждень.

Пізніше ця форма весілля перевелася і вінчання прийняли скромну форму родинного свята. Настали суворі воєнні й повоєнні часи, товариське життя набрало інших форм. Молодь зустрічалась при праці й навчанні і вже не потребувала для того шукати окремої нагоди. А життєві труднощі для молодої пари були великі, отже шумний і голосний початок не був на місці.

А тепер знов змінилися умовини. Сьогодні молодь бачить довкруги себе весільні форми, виплекані довгими століттями унормованого життя. Не диво, що вони приманюють її! Але признаймося — весіллям раді також і старші, себто вся ближча й дальша рідня. Адже це найкраща нагода з'їхатися й погуборити по довгих роках розлуки. Тому й так приймаються ці гучні весілля помимо коштів і віддалі.

Друга справа, що в дечому й переборщуємо! Кілька або й кільканадцять пар дружок і друзів до щастя молодої пари дійсно непотрібні, так само, як найдорожчого готелю в місцевості. Краще впровадити й зберегти рідні українські традиції в цей обряд, як дівич-вечір, коровай, привітання молодих, викуп молодої ітд. Це надало б цьому обрядові особливого шару, не позбавляючи його західніх форм.

Тітка Христина

ЩО ПЕРЕД НАМИ?

Лінії моди вже зарисовуються. Модні доми Парижа й Риму показали свої креації і на тій підставі можна їх пізнати.

Плащі у формі широких кирей, а навіть пелерин — це нагортки на осінні дні. Кольор матеріалу контрастує з підшивкою, а підшивка в відтінку суконки.

Костюми виказують довші жакетики. Осінні в веселих кольорах, зимові спокійні. Спідничка дещо довша.

А сукні? Великою новиною — це трикутна їх форма. Це значить — від плечей вона розходитьсЯ вниз, поширена кльошом. Зате стан підійшов угору.

Капелюшки дуже різномодні. Від малих точків аж до крисань.

Користаймо з досвіду

Зеновія Терлецька

Невелика гостина

Заповілися гості! Приїхала зда- лека наша рідня або прибули дав- но невидані приятелі до нашого міста. Хочеться вгостити їх обідом чи вечерею. Що тут подати?

Ось стравопис такого невели- кого прийняття. Він обчислений на 6 осіб, при бажанні можна пропор- ції побільшити. Практичний тим, що дещо, як борщ чи торт можна виконати напередодні.

Стравопис:

Канашки
Борщ із пульпетами
Печеня волова дика
Куриятка смажені
Бурячки
Компот
Торт із ліскових оріхів, вино
Чорна кава, морозиво

Борщ із пульпетами (на 6 осіб)

Потрібно:

6 бурячків сер. величини
1 морквина
1 петрушка
1 цибулина
кусник капусти
1 ф. телятини з кісточкою
1 грибок (шапочка)
2—3 помідори

Пульпети:

1 цибуля
1 ложочка тертої булки
1 яйце
дрібка борошна
м'ясо

Бурячки обібрати і варити цілі. Приставити м'ясо з закришкою і грибком, нехай вариться аж зм'як- не. Осібно розварити помідори. Сполучити юшку з бурячків, з м'яса і помідорів, досолити, а коли замало квасне, додати цитрини. Відставити. Тепер виконувати пульпети. Змолоти м'ясо, всмажи- ти ясно цибулю, додати терту бул- поробити малесенькі кульки величини лісового оріха, підсипати ку і яйце. Добре вимісити і з того

поробити малесенькі кульки вели- чини лісового оріха, підсипати трошки борошном (мукою). Кину- ти на кип'ячу воду і заварити. Коли сплинуть на гору, є готові. Перецідити, трошки помастити топленим маслом і накладати до тарілок.

Викінчити борщ роблячи ма- леньку засмажку з борошна й ма- сла. Влити до тарілок.

Дика печеня волова

Потрібно:

3 ф. волової полядвіці
¼ ф. бейкону
2 цибулі
кілька ложок сметани
1 ложочка борошна (муки)
1 цибуля

Марината:

1 склянка слабого оцту
кілька зерен перцю чорного
і білого
лавровий листок

Помити і потовкти м'ясо, посо- лити. Коли немає полядвіці, мо- же бути також т. зв. біла печеня. Зварити маринату і залляти хо- лодною м'ясо на 6 годин. Пере- вертати що дві год. М'ясо втягне трохи маринати, а те що лишить- ся, вживаємо до поливання пе- чені. По шести годинах вийняти печеню, нашпікувати солонинкою (беконом), покравши її у ву- зенькі пасочки. Обложити кру- жальцями цибулі і покласти на гарячий товщ. Прикрити покриш- кою і всунути до гарячої печі. Кілька разів обернути і поливати процідженою маринатою. Пекти около 2 і пів або й 3 год.

Коли готове, вийняти печеню, підправити сметаною, в якій ми розколотили борошно. Нехай за- вариться. Печеню покроїти в скибки, виложити на полумисок і полляти підливою.

Подаємо з макараном або ко- лоченою картоплею. До того ще

гарячі бурячки, або тушкована калярепка.

Торт Мартусі

Потрібно на 1. корж:

1 горнятко мелених ліскових орішків
6 яєць
5 ложок цукру
1 ложка сухариків (терта булка)

На 2. корж:

1 пачка мигдалю (8 унцій)
5 білків
1 помаранча
1 горнятко цукру-мучки

Змолоти ліскові орішки. Жовт- ка втерти з цукром. Вбити шум із білків. Орішки перемішати з сухариками (тертою булкою). Все легко вимішати і спекти з того один корж на 350°.

Змолоти спарену й висушену мигдаль. Покропити соком із ці- лої помаранчі і додати помаран- чеву шкірку (тільки жовту, без білого), додати цукру-мучки й добре вимішати. Вкінці легко ви- мішати з добре вбитим шумом із білків. Спекти другий корж на 350° Впечення коржів пізнати по тому, що вони відстають від країв.

Потрібно на начинку:

4 жовтка
2—3 ложки кави
¼ горнятка цукру
1 кістка масла (8 унцій)
1 ванілія

Втерти жовтка з цукром. По- кроїти ванілію, вимішати з кавою і спарити її так, щоб були 2 лож- ки міцної есенції. Кип'ячу вляти до жовтків, мішаючи їх у другій посудині на окропі. Коли згусне, відставити. Масло втерти добре на піну, а коли вистигне кавава маса, перемішати поступенно з маслом. Переложити торт.

Потрібно на склищо:

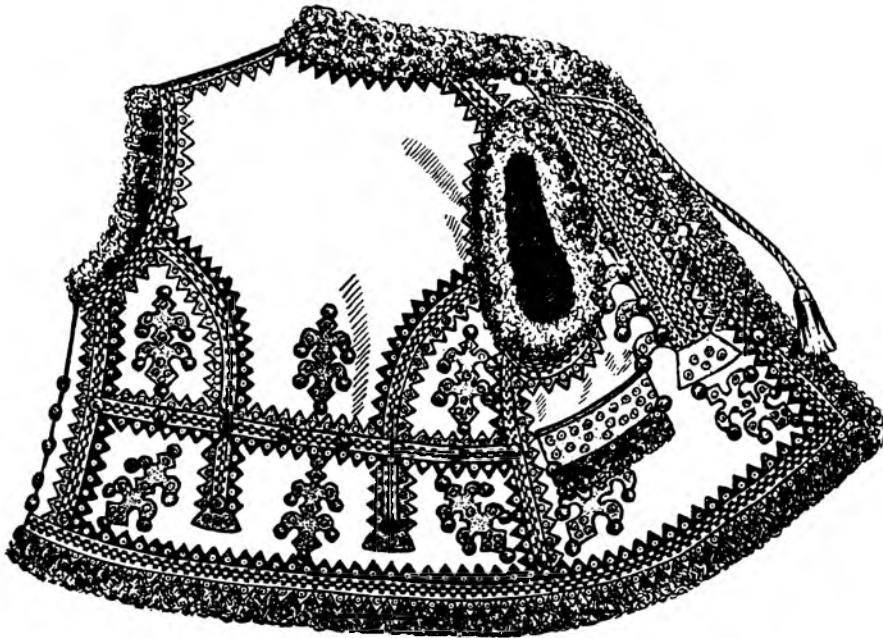
сок із однієї цитрини
цукру-мучки
1 ложка міцної кави
½ ложочки масла

Сок цитрини втирати з цук- ром-мучкою (стільки, скільки за- бере). Коли вже втерте, додати трошки масла (кімнатної темпера- тури), а вкінці ложку кави. Об- вести тим верх торта і боки.

Український народний стрій

На Гуцульщині

Гуцульський киптар.

Киптар

До вбрання гуцульської дівчини і хлопця належить хутряна безрукавка — киптар. Він є виконаний із овечої шкіри, що вигарбувана в ясний, майже білий колір і носять її шкірою наверх, а шерстю до середини. Зверху киптар багато прикрашений. Всі ці везерунки (гл. рисунок) виконані з кольорової шкіри, кутасиків, зубчиків, кілцець. Такий киптар гуцули звать „писаним“ у противенстві до простого киптаря, що є майже зовсім без прикрас.

Крій киптаря

Крій хутряної безрукавки дуже простий. Кушнір складає овечу шкіру удвоє, вирізував отвір на шию, розрізував перед на дві половини і притинав його так, щоб довжиною сягав до бедер. Потім лучив передню й задню полу під пахою і в загальних зарисах киптар готовий. Ще треба було приточити смушковий стоячий комір і додати смушку здовж країв, себто здовж поли зпереду, довкруги долішнього краю і ramen.

Прикраси киптаря

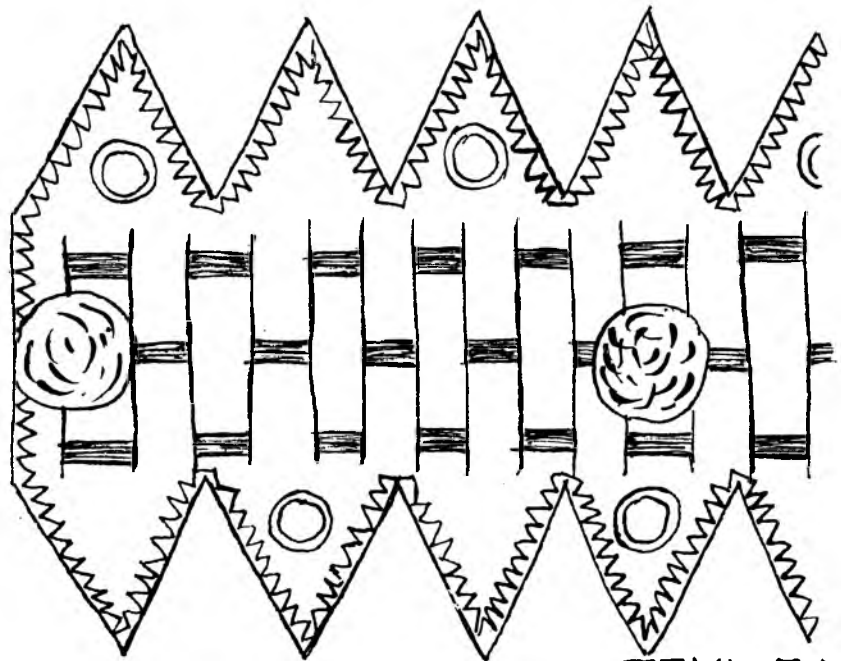
Орнамент на киптарі виконаний із нашиваної кольорової шкіри, обведеної волічкою, кутасиків із волічки, металевих кільців і волічкових шнурків. Ці прикраси виконували кушнірі, добираючи різних узорів для кожної околиці.

Як виконати киптар

Здавалось би, що таку кушнірську роботу трудно наподобити. Але при певному зусиллі можна виконати киптар, що буде нагадувати справжній гуцульський.

а) Станок киптаря можна зладити з білої шкіри (без хутра), або білого, грубого сукна з підшивкою. Від хутряної підшивки відступаємо тому, що весною, літом а також восени (а тоді відбуваються наші виступи), це занадто тепла нагортка.

б) Крій киптаря описаний, як вище. Слід пам'ятати, що він повинен сягати завжди до бедер, а не коротше, як це не раз люблять зробити чи нарисувати. (Докінчення на обгортіці)

Т.БУЛЬБА

Нашивка поперечниці, виконана з кольорової шкіри.

Ніна Наркевич

Вік ялинки

В одному великому парку росла гарна густа ялиця. Ніхто не пам'ятав цього парку без неї, а тому всі його мешканці звали її „бабуся-ялинка“. Любила бабуся-ялинка всі: і зайчики, що ховалися під нею в час завірюхи взимку, і пташечки, що з ранньої весни до пізньої осені знаходили захист та відпочинок в її пахучих зелених гілках. Дуже її любила білочка Чок-чок. Вона стрибала з однієї гілки на другу, гойдалася на них, зривала шишки, а потім жартуючи кидала на маленьку серну, що часом приходила до струмочка напитися та полежати в холодочку під лапатими гілками бабуся-ялинки.

А діти? О, вони всі знали любов стареньку ялинку, бо нераз ховалися під нею від дощу, нераз збирали для своєї гри шишечки, якими щедро обділяла їх бабуся-ялинка.

Одного погожого ранку, як завжди, білочка Чок-чок сиділа на ялинці, лушила шишку та чекала на свій улюблений сніданок — горішки, які приносив їй маленький приятель — хлопчик Юрко. Він завжди ранком приходив до парку зі своїм дідусем. І сьогодні, як тільки сонечко піднялося вище, на стежці з'явився Юрко зі своїм дідом. Розмовляючи вони підійшли до ялинки. Дідусь присів на лаві, а Юрко побіг годувати Чок-чок. Білочка швиденько стрибнула до самих Юркових ніг, забрала горішки, подалася знову до ялинки й швидко зникла в глибині її зелених гілок.

Юрко повернувся до дідуса, витягнув свій сніданок та почав їсти.

— Дідусю яка ж ця ялинка гарна, як тут затишно коло неї! Це найкраще місце в усьому парку, — звернувся хлопчик до діда. — І вона певно давно вже тут. Чи ви пам'ятаєте, коли вона тут

почала рости? — питався далі Юрко.

— Ні, мій хлопче, не пам'ятаю. Знаю, що як я був такий, як ти, вона вже була висока.

— Ну, та скільки ж вона може мати років? — знову допитувався Юрко.

Дідусь подумав, а тоді відповів:

— Це можна обчислити, тільки треба порахувати всі ряди гілок на ній. Кожного року виростає один ряд гілок. Як часом гілка зломиться, то на її місці залишається вузол, коло якого вона росла. Оттоді треба рахувати ці вузли. Скільки рядів, чи вузлів, то стільки років має ялинка.

— О, це дуже легко! — зрадів Юрко, але потім засмутився, бо до верхечка не міг би дібратися, щоб порахувати всі рядки. — Бач, яка вона густа та висока, не долізу туди! — поскаржився він.

— То попрохай білочки, вона це швидко зробить! — пожартував дідусь.

— Ну, а тепер час додому нам, — дідусь узяв Юрка за руку й вони вийшли з парку.

А на ялинці серед зелених гілочок блищали цікаві намистинки-очка й гострі вушка білочки Чок-чок, що вислухала уважно всю розмову дідуса з Юрком. Маленьке хитре звірятко миттю пострибало вгору до самого верхечка бабуся-ялинки та порахувало аж 76 рядів.

— Ось тепер я знаю, скільки нашої ялинці років, — тишилась Чок-чок. — Піду розкажу всім і ми зробимо для бабуся-ялинки гарне свято! — і полетіла білочка з одного дерева до другого, розповідаючи всім мешканцям, як вона довідалась про вік ялинки.

А на другий день на галяві зібрався гурт всіх мешканців парку. Вони радились, як то влаштувати для бабуся-ялинки її свято. Кожний хотів потішити її чим-небудь.

Маленька синичка запропонувала зробити для бабуся-ялинки пиріг та прикрасити його свічками зовсім так, як колись вона бачила в людей. Кущик черниць дав ягідок для пиріжка, мишки принесли муки з млина, що був недалеко коло парку, бджілки принесли воску для свічечок, а цвіркунчики, коники та джмелі з комарами обіцяли заграти гарні таночки; світляки вирішили світити всю ніч на честь бабуся-ялинки.

І що то було за веселе гарне свято! Щоб потішити бабуся, танцювали всі тваринки, а музики зі всіх сил грали гарні таночки. І при кінці бабуся-ялинка розповіла своїм друзям гарну казочку про те, як вона росла, як їй допомагали і сонечко, і дощик, і земля вирости такою високою, зеленою та гарною.

А Юрко з того часу навчився обчислювати вік кожної ялинки. Але старшої, ніж бабуся-ялинка, він ще й досі не знайшов.

ЧЕРЕЗ ПОТІК

По дорозі — під горою
По камінчиках — потік.
А ми йшли собі юрбою
На пікнік.

Перебродить? — Миж не босі...
Обминати? — Дальня путь...
І спинилися в тривозі:
Як же бути?

Але я — вже не малятко:
Скоро-скоро стукне п'ять...
То й гукнула всім: „Дівчатка!
Нум стрибать!“

Я — від сміливої мами:
Розігналась, тільки — плиг!
А за мною всі так само...
Гамір, сміх!..

Всі по цей бік опинились,
(Хай потік собі бурчить!)
Та й радієм: не спізнались
На пікнік ані на мить!

О. Кобець

Маленька Катруся й її пес

Маленьку Катрусю всі люблять. Вона часто цілу хату розвеселить. Коли її хтонебудь питає: „Чия ти?“ — то вона каже: „Катруся татова й мамина“.

Катруся дуже не любить митись.

Коли, буває, татко приходиться із праці й усі сідають за стіл обідати, Катруся все тримає ручки позади себе. Звичайно татко каже:

— А покажи-но мені свої ручки, доню, чи чисті вони?

Катруся витягає їх перед себе.

— Ой, доню, та які ж вони брудні!

— Ні, татку, — борониться дівчинка, — то таткові окуляри такі запорошені...

Іншим разом мама їй каже:

— Ей, Катруся, як ти можеш верхом долоні обтирати уста?

— Прошу лиш подивитись, матусю, таж моя ручка зверху набагато чистіша, ніж долоня!

**

Катруся дуже любить звірят, зокрема псів. Одного разу, на вулиці почала гладити ручкою якогось пса. Мама цього не любить.

— Скільки разів я тобі, Катруся, казала: Не гладь на вулиці псів, яких не знаєш!

— Та якже ж не знаю, мамо! Та ж це пес „вовчур“...

І от, на іменини батьки подарували їй щенятко, якого назвали Кудлай. Що то було втіхи — годі описати! Він завжди мусів бути біля неї. По цілих днях із ним розмовляла, про щось його питала і сама за нього відповідала. А коли йшла спати, Кудлай мусів лягати в свій кошик біля її ліжечка і лежати там, аж поки вона не засне.

**

Одного разу сталась така пригода: Мама якраз приготувала в кухні на столі обід для брата Катрусі, Леся, що прийшов зі школи, а для Кудлая в кутику, в його мисочці, і сказала до Катрусі:

— Лесь мийтеся тепер у лазничці. Тут, на столі, його обід. Ти тут, Катруся, вважай, щоб кіт або пес якої шкоди не наробив. Я на хвилинку вийду на подвір'я.

І вийшла. Катруся насамперед ухопила на руки kota Мірка і потягла його до скриньки під столом та повчала:

— Ти, Мірку, сиди тут і не роби шкоди!

А Мірко пручався і ніяк не хотів сидіти в скриньці. Ну, а пес Кудлай тим часом господарив, усюди нюшив, усюди було його повно. І сталось! Не минуло й кілька хвилин, як Катруся вибігла до мами:

— Мамо, мамо! Кудлай увесь Лесів обід з'їв!...

— Не може бути! — скрикнула мама. — Ввесь обід з'їв? Нічого не лишив?

— Та лишив, мамо, свій власний обід у мисочці!...

Або таке: Катруся ніяк не знає, на що є термометри. Коли надворі панувала літня спека, всі хатні часто дивилися на термометр, то вона й собі вилізла на крісло та вдивлялась у цей тепломір, робила вигляд, ніби щось розуміє. Тоді Кудлай теж вискочив на крісло, звівся на задні лапки і собі вдивлявся у термометр та крутив головою і хвостом.

— А ти чого тут? — сварилася Катруся. — То не досить, що всім надокучила духота, то ще й ти будеш дивитися на термометр, щоб ще гірше гріло? Йди геть!

І доброї поведінки його навчала.

Якось то раз пес обідав. Ухопив у зуби якусь кістку та намагався її розгризти. А тут, несподівано кіт Мірко наблизився до його мисочки з їжею. Це Кудлай

Катруся ухопила на руки kota Мірка й потягнула до скриньки.

**

Від тепер Катруся ані на мить не переставала його вчити. Коли він брехав „Гав-гав“, погрожувала йому пальчиком:

— То ти не знаєш, що коли старші говорять, не вільно їх перебивати? Тепер я говорю, а ти мовчи!

Ба, але Кудлай далі своє: Гав-гав! — ну, ніяк не навчиться.

дуже розсердило і він злісно загавчав: Гар-гар-гар! Катруся це завважила.

— Кудлаю, як ти поводишся? Скільки разів я маю тобі пригладувати, що з повними устами не говориться! Поводься чемно!

Та хоч як Катруся свого пса навчала, нічого з цього не виходило, ніяка наука його не чіпалась. Бо то, як кажуть: „Який пан, такий його крам“.

Недавно тому відбулось засідання Фінансової Комісії, присвячене справі **Дому С.У.А.** Як ми вже повідомили давніше, Екзекутива С.У.А. була змушена Дім продати з огляду на перебудову тієї ділянки. Рівночасно закупила Дім в іншій частині міста. Формальності, пов'язані з перенесенням осідку Централі ще тривають і про зміну адреси в час повідомимо.

**

Починаємо останній діловий рік перед **XIII Конвенцією С.У.А.**, яка відбудеться з кінцем травня 1962 р. у Філадельфії. Тому Відділи повинні намітити добрий плян праці, щоб із повним успіхом явитись перед збором делегаток. Подбайте також про фінанси Відділу, щоб вирівняти зобов'язання до Централі й оплатити подорож делегаток!

**

Як найближчі завдання на цей рік намічуємо — **Виховні Семінари, Курс Суспільної Опіки** і підготовку **Свята Жінки-Героїні**. В тій цілі Централія С.У.А. збрала різні матеріали, які на бажання може надіслати. У підготові є також композиції до пісень наших видатних поеток, що їх могли б виконати наші хори.

**

Згідно з ухвалою Річних Зборів Гол. Управи ми покликали до життя **Програмову Комісію**. Її завданням є простудіювати склад нашого членства та підібрати методи праці, відповідні до умовин, серед яких живемо. Перше засідання Програмової Комісії відбулося 1. жовтня 1961 р. у Філадельфії.

Олена Лотоцька
голова Централі С.У.А.

Стефанія Пушкар
голова Прогр. Комісії С.У.А.

Першим об'єктом праці Комісії є **членство С.У.А.** Духове обличчя Союзянки, її зацікавлення і потреби, її рист і роля в громаді — це є завдання, що їх має розглянути Програмова Комісія С.У.А. Щойно устійнивши це, зможе приступити до дальших завдань.

**

Нові умовини, в яких живемо, ставлять до нас свої вимоги. Заробіткова праця жінки, її виховні завдання, її можливості в ділянці зв'язків ставлять нас у зовсім нову ситуацію. Тому головну увагу Комісія спрямувала на устійнення **нових методів праці**. При допомозі їх хочемо достосуватись до дійсності й притягнути нові кадри членства у наші ряди.

**

В тій цілі допоможе нам **анкета**, що її розіслали ми восени 1960 р. Відгукнулось — 16 Відділів С.У.А. із 336 анкетними листками. Це тільки невеликий відлам нашого членства, але найбільш активний і дисциплінований. На підставі того зможемо судити про зацікавлення й шукання провідного елемента С.У.А.

**

Чергова увага Комісії буде присвячена випрацюванню **правильника Відділів**. Практика виявила, що в доповненні статуту потрібна така інструкція для Управ Відділів. Вона обійматиме визначення функцій та вказівки для ведення зборів.

**

У практичному приміненні **нового статуту** виявились деякі моменти, що вимагають кращого пристосування його до життя. Оці узгодження опрацює Програмова Комісія, щоб предложити їх найближчій Конвенції С.У.А.

Централія одержала

від 10. серпня до 14. вересня 1961

РІЧНА ВКЛАДКА І ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ФОНД:

Від. 25 Потокет	20.00	5.00
„ 33 Клівленд	20.00	5.00

ФОНД ЦЕНТРАЛІ І ВКЛАДКА ДО СФУЖО:

Від. 25 Потокет	27.00	2.70
„ 33 Клівленд	160.50	16.05

ФОНД РЕЗЕРВОВИЙ І КОНВЕНЦІЙНИЙ:

Від. 25 Потокет	10.00	5.00
„ 33 Клівленд	10.00	5.00

НА ПАМ'ЯТНИК ЛІСИ УКРАЇНКИ:

Від. 36 Шикаго	25.00
----------------	-------

ПРЕСОВИЙ ФОНД Н. Ж.:

Від. 37 Дітройт, замість квітів на могили бл. п. Катерини Семонюк і Семена Вербопельського	10.00
--	-------

Ірина Крамарчук, Бронкс, передала посмертний запис бл. п. Апольонії Дзюми	25.00
---	-------

Катерина Яремчук, Дітройт, збірка у п. Марії Колодницької	20.00
---	-------

Марія Крамарчук, Рочестер, переслала іменем інж. Володимира Білинського від: Галі і Мирона Тяцьких, Нусі і Романа Чорнобиль, Марії і Івана Крамарчуків, Дмитра і Романа Висоцьких	10.00
---	-------

Теодозія Пришляк, Гилсайд	3.00
---------------------------	------

Надія Дзидзан, Шикаго	2.00
-----------------------	------

Пелагія Хичій, Торонто	2.00
------------------------	------

Євгенія Гнатківська, Амстердам	2.00
--------------------------------	------

Ярослава Козій, Клинтон	2.00
-------------------------	------

Євгенія Доскочинська, Шикаго	1.00
------------------------------	------

Ольга Коцюба, Еддистон	1.00
------------------------	------

Анна Карась, Даймонд	1.00
----------------------	------

Володимира Брикович, Філад.	1.00
-----------------------------	------

Наталія Лопатинська, Філад.	1.00
-----------------------------	------

Е. Олексинин, Гартфорд	1.00
------------------------	------

Катерина Джорджія, Іджипт	1.00
---------------------------	------

Софія Шкраба, Борбенк	1.00
-----------------------	------

Стефанія Цимбаліста, Дітройт	1.00
------------------------------	------

Марія Голуб, Каламазу	1.00
-----------------------	------

Софія Федак Мельник, Люксембг.	1.00
--------------------------------	------

Ольга Касанчук, Геммонд	1.00
-------------------------	------

ФОНД „МАТИ Й ДИТИНА“

Від. 47 Рочестер	40.25
------------------	-------

„ 63 Дітройт	65.00
--------------	-------

„ 64 Нью Йорк	226.50
---------------	--------

„ 66 Нью Гейвен	44.00
-----------------	-------

„ 68 Сиракузи	15.00
---------------	-------

„ 69 Лорейн	40.00
-------------	-------

„ 71 Джерзі Ситі	10.00
------------------	-------

ЖЕРТВУЙТЕ НА ПАМ'ЯТНИК Т. ШЕВЧЕНКА У ВАШІНГТОНІ!

Вислід пожертв будемо проголошувати в журналі.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Гостина для Союзянки

Дня 29. червня зійшлися членки Відділу та запрошені гості в залі Нар. Дому. У всіх на устах запит, що є причиною сьогоднішнього свята, бо столи приготовані до вечері. Справа виявилась, коли до першого стола на почесне місце запрошено довголітню членку й одну основниць Відділу п-ні Анну Слободян і її дочку Олену. Це був день, в якому припало 45-ліття подружнього життя п-ва Слободянів. П-ні Катерина Соснецька вприводила всіх у веселий настрій, розказуючи про першу стрічу молодих та про їх перший танок. Від Відділу вітала та зложила побажання культ. освітня референтка п-ні Ірина Левицька, а голова п-ні Марія Процак вручила подарунок. Короткі привіти зложили ще містоголова п-ні А. Гнатюк та член Контр. Комісії п-ні М. Луняк. Пізніше прибув син п. Данило Слободян, заступаючи батька, що не міг прибути на гостину, бо перебував у шпиталі. Вкінці пані Слободян та обоє дітей подякували за милу несподіванку і з цієї нагоди зложили через Відділ 50 дол. на будову пам'ятника Т. Шевченка у Вашингтоні.

Потім п-ні Шперун зложила дарунок п-ні Процак, голові Відділу, яка недавно щасливо перебула важку недугу й повернулась до праці у Відділі. Ще довго по вечері велися розмови та співи і всі вдоволені розходилися додів.

Ірина Крамарчук, Бронкс, передала посмертний запис бл. п. Апольоні Дзюми	25.00
Марія Крамарчук, Рочестер, переслала з нагоди іменин інж. Володимира Білинського від: Галі і Мирона Тицьких, Нусі і Романа Чорнобіль, Марії і Івана Крамарчуків, Дмитра і Романа Висоцьких	15.00
Леонтина Галаженко, Дітройт	5.00
Анастасія Біловус, Дітройт	5.00
Стефанія Оргинська, Скрантон	2.00

З подякою

**А. Кульчицька, фін. секр.
Анна Сивуляк, касієр**

Щира подяка всі, що трудилися коло влаштування цього вечора.

І. Л.

ЮТИКА, Н. Й.

Дитяча світлиця

У весняних місяцях, кожної неділі, відбувалася гамірна світличка для дітей нашої громади дошкільного віку. Завданням її було хоч частинно заступити дитячий садок, що на жаль відсутній у нас, та підготувати заздалегідь і солідно Свято Матері. Програма була докладно розроблена фаховими вчителями, а провадити його добровільно зголосилося чимале число членок. Щоб не обтяжувати одноі чи двох виховниць постійною працею з дітьорою, ми ділилися по дві кожної неділі; як звичайно, левина частина праці припала голові М. Когутяк (педагогічна сторінка), та Р. Рабарській (господарська).

**„Нічого кращого не знаю,
Як тая мати молодая
З своїм дитяточком малим...“**

Свято Матері 14. травня відбулося урочисто і святково; двом Матерям, Небесній і Земній, поклонилися наші діти. Реферат, глибокий змістом, повний пошаною і почуттям до Неї, Єдиної і ніколи незабутньої, виголосив учень середньої школи Юрій Савицький.

В програмі свята були хоріві співи (керувала Галина Волянська), сольоспіви: Гандзя Савицька, Богданка Волянська та Стефанія Коцинда, та кільканадцять деклямацій. З них найбільше браво дістали „деб'ютанти“, найдрібніші і найсолідніші Ромко Мельник

і Ліда Войтович. З фортепіановими солями виступали: Леся і Zenko Яцкови та Галя Гнап. Підготовкою Свята керувала п-ні Марія Когутяк при допомозі кількох членок.

Великодній Базар

Два рази на рік ми продаємо і купуємо, а мета все та сама — здобути гроші для помочі заокеанським нашим сестрам. У Квітну Неділю відбувся наш Базар. Референтка Суспільної Опіки п-ні Володимира Величко доклала багато зусиль, щоб базар удався якнайкраще, тому столики були дбайливо причепурені квітами і крамом: писанками й керамікою, фартушками, печивом і килимками, який швидко розкуповувався. При продажі помагали пані В. Яцків, Р. Рабарська, О. Коцинда та інші. Прихід у сумі 70 дол. вислано залишенцям у Німеччині.

Збіркові листи

Так само двічі на рік ходимо з „догою рукою“, збираючи від людей доброї волі добровільні пожертви для залишенців. На першу листу п-ні О. Коцинда збрала 32 дол., на другу — п-ні Л. Волянська збрала 30 дол.

У поклоні Шевченкові

Хоч перед тим відбулася величава академія Шевченкові всеукраїнська (точніше: все-ютицька) з участю корифея української сцени, неперевершеного майстра співу і сцени Григорія Ярошевича-Манька і багатьох інших відомих артистів, наше жіноцтво відважилося дати свій власний концерт — поклон Великому Тарасові.

Дня 11. червня при співучасті 68. Відділу СУА з Сиракузів відбувся цей незабутній вечір.

Успіх його був незвичайний, бо велика група молодих артистів з Сира-

Улюблена книжка

МОЯ УЛЮБЛЕНА КНИЖКА

Автор і назва книжки	.....
Найбільше сподобалось мені у книжці	.....
.....	.....
.....	.....
Мій вік	.....
.....	.....

Комітет Побудови Пам'ятника Лесі Українки в Клівленді

На протязі останніх шістьох років переводимо грошову збірку на фонд побудови пам'ятника Лесі Українки серед міського парку Рокефеллера в Українськiм Городі Культури в Клівленді.

Ця збірка ведеться головню між членством усіх місцевих Відділів Союзу Українок Америки, а також проводять її членки всіх отих місцевих Відділів серед тутешнього громадянства на окремі збіркові листи. Зокрема значнішими сумами відгукуються поодинокі місцеві організації та установи при нагоді своїх річних загальних зборів.

Таким побитом ми діяли виключно на терені Клівленду, не наміряючи обтяжувати нашою збіркою української еміграції поза Клівлендом у З'єдинених Державах Америки та в Канаді, яка вже й без того переважана всякими іншими своїми загальними й льокальними складками, датками і т. п. обов'язками.

Без уваги на те, поодинокі патріотки й патріоти з різних місцевостей у ЗДА та Канаді, які співчувають нашому великому культурному подвигу та радіють ним і бажають облегшити нам важку й пиняву роботу, — підтримують нас уже від 1956 р. з власної благородної та великодушної спонуки своїми пожертвами, чим скріпляють нас не тільки матеріально, а головню морально.

За це складаємо їм усім тут нашу щиру та палку подяку. Нехай Господь нагородить Вас за це сторицею!

Нижче тут подаємо подрібний список тих пожертв усіх громадських організацій і поодиноких осіб із терену ЗДА та Канади, з виключенням Клівленду, по день 30. червня 1961 р. а саме:

	1956	
П-ні Павлина Павлюк, Шикаго		\$ 2.00
П-ні Дарія Курилович-Билів, Бінгемтон		11.50
	1957	
П-ни Христя і Богданна Блаженко, Джерзі Ситі		\$ 5.00
7-ий Відділ Союзу Українок Америки, Акрон		50.00
П-ні Ірина Павликовська, Форт Саскачеван, Канада		5.00
	1958	
69-ий Відділ США, Лорейн		\$ 25.00
Збірка п-ні Марії Величко, Лорейн		15.25
Український Робітничий Союз, Скрентон		25.00
Український Народній Союз, Джерзі Ситі		100.00
Перелив п. Івана Балащука збірки на школу в селі Лубянки Вижні ...		80.59
П. Іван Баран, Нью Йорк		10.00
П. Іван Балащук, Нью Йорк		5.00
1-ший Відділ США (п-ні К. Пелешок), Нью Йорк		20.00
4-тий Відділ США (п-ні Г. Кізіма), Нью Йорк		15.00
Народна Поміч, Питсбург		25.00
	1959	
П-ні Маргарета Кузіма, Кармайкел, Каліфорнія		\$ 10.00
П. Степан Шіпка, Нью Йорк		5.00
П-ні Степанія Бартко, Нью Йорк		5.00
	1960	
7-мий Відділ США (п-ні Анастасія Зепко), Акрон		\$ 25.00
	1961	
56-ий Відділ США імени Людмили Старицької-Черняхівської, Дітройт		\$250.00
Збірка п-ні Ксені Кальмук, Нью Йорк, на яку склалися пожертви: п-ні Дарія Кучкудівна Кульчицька 125 дол., п-ні Г. Боечко 25 дол., п-ні Ксеня Кальмук 25 дол., п-ні М. Фільварків 15 дол., п-ні Катерина Калаявська 5 дол., п-ні Галина Пасічник 5 дол., п-ні Ганна Зюврицька 5 дол. і п-ні М. Крук 3 дол., разом		228.00

куз під досвідченим керівництвом професійного режисера Миколи Міхновського, з глибоким розумінням і відчуттям Шевченкової поезії, виводила один живий образ за другим, одну інсценізацію за другою, а провідною ниткою їх було: жінка-страдниця, жінка-героїня, жінка-мати, так глибоко, так зворушливо змальована в творах найбільшого і ні з ким незрівняного Шевченка.

Ми були потрясені, зворушені і вдячні гостям із Сиракуз: М. Міхновському, д-р Є. Єржківській і проф. М. Єржківському за цей гостинний виступ у нас в Ютиці.

Реферат, глибокий змістом, добре опрацьований і надзвичайно цікавий, надхненно виголосила пані Володимира Смик.

Жіночий хор під керівництвом проф. Олени Кокодипської добре відспівав чотири пісні. Прихід із академії призначено на будову пам'ятника Шевченкові у Вашінгтоні.

Літній пікнік

Дня 25. червня у місцевому парку відбувся пікнік нашого Відділу. Буфет, льотерія та розгравки нагород дали прибутку 70 дол.

Господарська референтка Р. Рабарська, голова М. Когутяк та референтка сусп. опіки Дозя Савицька дбали про успішний перебіг пікніку, що як і кожного року, крім матеріального прибутку, пожвавлює товариське життя громади.

Пані: Ольга Коцинда, Марія Кропельницька, Л. Ярмак, Н. Лукашевич, О. Літинська та інші брали активну участь у ньому. При вступі були зайняті пластуки-юнаки Ю. Савицький, Н. Томич, З. Яцків та І. Дурбак.

Панове Ф. Літинський, С. Гуцал, І. Коцинда та М. Козар теж допомагали. Після пікніку настала перерва, бо всі роз'їхались на вакації.

Л. Волянська

Прощання членки

Дня 4. червня зібрались членки Відділу в домі голови, М. Когутяк, щоб попрощати дорогу членку, пресову реф. Відділу п-ні Л. Волянську, яка виїздила на нове місце з Ютики.

В короткій прощальній промові голова Відділу підкреслила заслуги п-ні Волянської, не лиш як зразкової членки, але також, як громадської діячки, яка ніколи не відмовилась від праці не лиш у Відділі, але також і в

громаді, організуючи мистецькі виступи для різних організацій. „Сиротою остане ютицька сцена по її від'їзді“, висловила голова. Пані Волянська включала до виступів також свої талановиті доні — Лілею та Богдану, які дуже часто виступали зі співами при бандурі. Також мати п-ні Людмили, п-ні Галина Волянська брала участь у хорі та приготувляла дитячі вокальні виступи, за що наш Відділ сердечно їй дякує.

З великим жалем прощали наші членки п-ні Людмилу Волянську — нашого „Соловейка“ і вручаючи їй прощальний дарунок, бажали „Многих літ та сил до праці на новому місці“.

М. К.

МЕЛБУРН, АВСТРАЛІЯ

Привітання Союзянки

У червні ц. р. п-ні Олена Назар, б. голова і член Управи 71 Відділу Союзу Українок Америки в Джерзи Ситі, відвідала Австралію. У м. Мелбурні проживає її син з родиною й вона прибула у товаристві своєї дочки Ориси, щоб побачитись із ним після 12 літ розлуки. З цієї нагоди скористав Союз Українок Вікторії, щоб її в себе привітати.

При невеликій перекусці зібралось около 16 пань. Приїзду привітала місто голова Гол. Управи СУА п-ні Олена Фітьо. Зчерги промовляли членки Стейтової Управи, розказуючи про свої труднощі й осяги. Референтка зв'язків п-ні Ирина Білинська розказала про виставку укр. нар. мистецтва, влаштовану в найбільшому магазині Мелбурну з нагоди 100-річчя смерті Т. Шевченка. Її фірмував шпиталь під патронатом мейора міста. Оформлення реклами спочивало в руках австралійців і через те виставка мала небувалий розголос. Тривала тиждень і стягнула маси народу. Експонатів було около 600, між ними цінні музейні предмети зі збірки Преосв. Кир Івана Прашка. В осередку залі стояло погруддя Т. Шевченка, а біля нього напис, що подавав ближчі дані. Австралійські щоденники відмітили виставку, згадуючи про 100-річчя Т. Шевченка.

Культ. освітня референтка розказала про показ Великодніх пасок із різних частин України. Пані принесли спечені паски, прикрашені так, як їх у кожній околиці пекли і подали приписи, як їх пекти. При іншому столі

Збірка п. Олекси Матейка, Бруклін, на яку склалися пожертви: Т-во „Українські Козаки“, 2-ий Відділ Українського Робітничого Союзу 25 дол., п. Олекса Матейко 10 дол., п. Василь Бабакий 3 дол., інж.

Іван Луцки 2 дол., п. Андрій Чіпак 1 дол., разом 41.00
 П-ні Ганна Жук, Лос Анджелес, Каліфорнія 10.00
 Народна Поміч (п. Василь Шабатура), Питсбург 25.00
 Д-р Омельський, Атенс, Огайо 2.50

Разом: \$996.84

За Комітет Побудови Пам'ятника Лесі Українки в Клівленді:

КАТЕРИНА МУРАЛЬ, голова

МИХАЙЛИНА СТАВНИЧА, секретарка

відбувався показ писання писанок. В кінці травня Союз Українок Вікторії влаштував Свято Матері, присвячене

нути потрібну суму. По двох роках такої праці вдалося зібрати 1200 ф., за які закуплено дві парцелі в Сан-

Із зустрічі Союзу Українок Вікторії з п-ні Оленою Назар у Мелбурні: У глибині п-ні Назар, а поруч неї п-ні О. Фітьо, голова Стейтової Управи СУВ. Ukrainian Women's Association in Melbourne, Australia honored their guest Mrs. Olena Nazar of the Ukrainian National Women's League of America

Жінці-Героїні. Перед очима перейшли яркою лентою картини з життя української матері на шляху історії. Символічно вручено квіти матері на рідних землях, матері на засланні і матері на еміграції. Це зворушило присутніх до глибини. На залі було около 150 осіб.

П-ні Марія Осідач, референтка сусп. опіки розказала про постанову СУВ — побудувати сиротинець. В тій цілі проведено збірку на купно площі. По праці в суботи й неділі Союзянки вирушали в далекі віддалі, щоб осяг-

шайні, де є найбільше скупчення українців.

Зо свого боку п-ні Назар розказала про працю Союзу Українок Америки, зокрема про навчальну станцію в Австрії, де 71 Відділ СУА є патроном та про допомогу „бабусям“. На обміні думок і плянах на майбутнє зійшов цілий вечір.

При від'їзді п-ні Назар пані з СУВ з'явилися на летовищі, щоб її попрощати й передати Союзянкам в Америці сестриний привіт.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ФОНД є підвалиною праці УККА.

Не забудьте чимскоріше вислати свій Національний Даток за 1958 р. на адресу:

UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE OF AMERICA, Inc.

302 West 13th Street, New York 14, N. Y.

Княгиня знітилася й похилила голову. Знала, що зараз була найближча до того, щоб через гнівне слово князя стратити все найдорожче: Вишгород, сина і власне життя. Добра рада, яку мала приготувати для князя, не пройшла через її уста. А хотіла порадити робити, як вона робила: оплачувала найману варязьку залогом Вишгороду сріблом, а не людям. Знала тоді рахунок, скільки збере й скільки видати мусить. Хотіла сказати, що знала про шахрайства вирників, про зловживання тисяцьких, про захланність намісників, що не про княжу скарбницю, а про свою власну дбали. Але не сказала нічого. Стримала свої слова і свої почування ще раз. Не знала тоді, що стрималася востаннє перед чоловіком. Тільки ще просила, щоб не йшов.

Не послухав. Здається, не послухав би і самого Перуна, коли б йому наказав не йти. Напевне був покірний у тій хвилині тільки одному голосові — голосові смерті, з якою ціле життя трав у довгої лози, а яка тепер покликала його до себе. Пішов, щоб не вернутися. Хотів забагато — не взяв нічого, тільки життя лишив. Умер так страшно і так нічемо: не в бою, навіть не в одрині, а, роздертий двома зігнутими деревами.

Жалоба повила Київську Землю. Кожен тоді пригадав, що князь був добрий: про свою державу найбільше дбав, серце мав щедре, вдачу хоробру, дружину боеву вірно любив. Коли ж і скривдив кого, то хіба в гніві. Навіть Ольга сльозами щирими над чоловіком заплакала. Любив її, на престіл побіч себе посадив, дарунками найдорожчими обсипав — робив усе, як йому здавалося найкраще. Тепер нема його. Лишилася без опіки з малим сином. Ворогів мала багато — головню пасербів: Турод, Фаст, Войк, Амінод, Гуд. А їхні прибічники? Оті каверзники, нашіптувачі: Канісар, Прастен, Лібіяр, Каршев, Войст?

А прибічників мало: Асмуд, Свенельд, Искус та Ігор — племінник покійного князя.

Свенельд, вістку про смерть князя принісши, упав до ніг Ольги:

— Візьми, княгине, сиву голову! Винен, що мужа твого від смерті не вберіг! . .

— Думаю, що не така то вже твоя велика вина,

воеводо, бо не вірю, що ти, мігши князя врятувати, не врятував би. Встань. Твою голову знявши, мужа не воскресу, а вірного слугу страчу. Чи не так?

— Так, княгине! Вірним тобі до смерті буду! Тобі й своєму синові. Дякую, що мене довір'ям даруєш . . .

Оповівши те, що вже княгиня знала днем раніше, Свенельд запевнив:

— Крамоли з боку ворогів твоїх, княгине, не бійся. Доки варяги в моїх руках, доти Ігоревичі нічого не вдіють. Варяги, щоправда, не люблять тебе, довідавшись, що ти покійного князя намовляла у них право полюддя відібрати. Але зрадити вони не зрадять. Хіба весною зможуть на службу до кого іншого перейти, бо їм весною реченець присяги кінчається. Але до весни ми щось придумаємо.

І княгиня думала. Мала два виходи й обидва ризиковані: сидіти далі у Вишгороді, тримаючи при допомозі посадника новгородську волость для Святослава, або лишити Вишгород і їхати до Новгороду відразу. Сидячи у Вишгороді, можна було стратити Новгород і Вишгород. Вибираючись до Новгороду, треба було відмовитись від Вишгороду раз і на все. Покинути сім років праці, вкладів і початих задумів. Відмовитися від прав, від приятних людей, від обов'язків перед ними. Лишити все, забрати тільки ті скарби, які можна вивезти і яких назбиралося таки чимало, і потім цілу дорогу вести війну проти ласих на таку важку здобич. Чи є певність, що доїде жива і доведе срібло-злото цілим? . .

Княгиня билася з думками, блукаючи спорожніми палатами мурованого київського княжого двору, що його князь мав перебудувати. Зайшла в мовчазну похмуру гридницю, де ще недавно було тепло, весело і гамірно від чотирьох сотень княжих дружинників, які радилися й веселилися з князем. Тепер тут не було нікого, а холодне повітря стрічало дихання княгині клубами пари. І, чи то холод, чи щось інше, нараз вчепилося в її душу тупим, нестерпним болом: адже саме в цій гридниці вона зробила той перший крок, що підніс її на великокняжий престіл! Тут покійний князь Ігор проголосив її великою княгинею київською, тут пили за неї

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Нью Йорк, Н.Й. США.

здравниці найчілніші люди Києва і всієї Русі, тут вона вперше відчула солодоці злету у висоту і гіркоту розчарування.

Ольга ніколи не любила київського двору, але тепер нараз відчула, що гридниця, як і мурований терем, як і цілий Київ не менше Вишгороду дороги для її серця. Такі дороги, що захотілося раптом усе це обняти, притулити до грудей і не дати нікому! Хотілося впасти на долівку й устами обвести кожен виписаний визерунок на холодному мармурі. Такий жаль огорнув її душу, немов би над трупом рідного сина стояла. Тільки що труп трупом є, а ця гридниця, разом із мурованим теремом, разом із містом і людьми — це ж живе тіло, це — частина її самої!

Або... Ні. Вона, княгиня Ольга — частина цього всього!

Жалісно шептала взориста долівка під м'якими черев'яками княгині, й сумно слідкували за кожним її кроком підсліпуваті маленькі віконця, засипані снігом, жахався вітер у порожньому комині, розвіваючи холодний попіл із чорної пащі ватрана.

Гридниця була в жалобі також.

**

Оп'янілий від весняної радості, шалений вітер танцював над Дніпром, перескакуючи з крижини на крижину. А крига, мов отара білих ведмедів у вузькій вулиці, поволі сунула вниз річищем Дніпра, налязла одна на другу, громадилася в купи, скреготіла, поверталася й бовтала воду.

Княгиня, також п'яна від весняного повітря, тримала за руку Святослава і з хвилюванням дивилася на ріку. Розум'янений втіхою, княжич блискав синіми, наче шафір, оченятами і неустанно відгортав із чола темне шовковисте волосся, що його термосив жартівливий вітер.

— Добре, княгине, що цього року така весна рання, — озвався позаду Асмуд. — Поки варягам присяга скінчиться, зможуть нас до Новгороду відпровадити.

Стояли всі троє на крильці * терему й дивилися на Дніпро.

Княгиня довго не відповідала.

— Як у тебе легко виходить! — зідхнула. — А, зрештою, чоловіки не прив'язуються так до місця, як жінки.

— Нічого, княгине, — бадьоро сказав Асмуд. — Можна ж і тобі трохи в гості до сина поїхати. Правда, князю? Запрошуй матінку погостити у свою волость!

— Та гостина до смерти триватиме, напевне! — знову зідхнула Ольга.

— Ні, княгине, тільки доти, доки Святослав виросте. Я вже його вдачу вивчив і на меч та тіні предків присягаю, що з нього колись великий завоєвник буде. Засяде він на батьківському престолі, хоч би йому на перешкоді ціла сотня братів стояла. Правда, князю?

Святослав, захоплений тим, що діється на Дніпрі, не відповів на питання, натомість вигукнув:

* Крильце — балкон.

— От, як ця крига йде! Наче військо. Коли я виросту, то зберу собі багато війська, щоб ішло, як оця крига...

**

І сталося несподіване. Ще лід з Дніпра весь не зійшов, ще захланні каламутні хвилі жадібно вилізували довколишні луки, піски та низький берег Подолу, як проти замку пристали якісь човни, що припливли з півночі.

— Княгине, сонечко! — влетіла до терему Ольжина пестійка Остряна, яка довідувалася найскоріше про всі новини. — З Любеча від князя Мстислава свати до тебе!

— Що верзеш, Остряно! — суворо нахмурилася Ольга і стала враз блідіша від того льоду, що недавно сунувся по Дніпрі.

— Правду кажу! — запевнила дівчина. — Князь Мал прислав до тебе сватів, ще й з дарами!..

Заніміла зі здивування, княгиня довго дивилася на променіючу радістю дівчину й ледве розтулила пересохлі уста, щоб вимовити глухо:

— Іди зараз же геть, Остряно!

Розчарована й перелякана, Остряна тихенько висунулася з терему, а княгиня мусіла притиснути рукою серце, щоб воно не вискочило. Затулила руками обличчя і довго сиділа нерухомо, майже з людськими зусиллями переборюючи ридання, що підступали під горло.

— Князь Мал прислав сватів... — шептала. — Князь Мал прислав сватів...

Стрепенулася, протерла долонями скроні, встала й підійшла до відчиненого вікна. Звідти було видно двір і дітинець. Варяги, повиходивши на сонце, чистили зброю, а малий Святослав ходив по дворі з лебідкою. Підкинув хтось лебедине яйце до гуски в гніздо — і вилізло лебедя, Собака йому прокусив крило, і воно, бідне, тулилося у птичому дворі, кусане, дзьобане і щипане. Аж відколи княгиня переїхала по смерті мужа до Києва, лебедям зацікавивсь княжич. Годує його з рук, на прохід виводить, а на ніч до своєї одрини забирає. Лебедя біле й гарне. Вже велике.

Задивившись на те, що діється у дворі, княгиня заспокоїлася від першого приголомшення, решту опанувала волею. І коли прийшов тисяцький Уліб, щоб урядово повідомити про прибуття послів, застав княгиню спокійно сидячою в глибокому кріслі зі зжогленими руками — пальцями пучка до пучки — і зі звичайним поважним виразом на гарному обличчі.

Тисяцького вислухала мовчки й сказала сухо:

— Перекажи послам, княже, що прийму їх за три дні.

— За три дні? Чи не довго кажеш чекати, княгине?

— Кому довго, княже: тобі, чи їм? — спитала ще сухіше.

— Послам, звичайно.

— Як їм довго, то можуть вертатися назад, а заразом забрати з собою й тих, кому їх шкода...

Лишень тисяцький вийшов, як знову прибігла Остриана.

— Княгине, — шепнула в захопленні, — що я чула! Князь Мал так тебе любить, так любить, що, казав, піде війною на Київ, як ти по добрій волі за нього не вийдеш...

— Звідки ж ти це знаєш?

— Сама чула, як один посол казав.

Княгиня зупинила важкий від гніву погляд на дівчині:

— Ось що, Остриано: коли ти ще раз поважишся мені про послів щось повісти, накажу тебе замкнути в медуші, де повно шурів!

— Ой! — злякалася дівчина. — Не буду!

Поцілувала княгиню в подол шати і скоренько вислизнула з терему.

Завмер княжий двір, зіщулився ще більше, ніж у перші тижні жалоби. Челядь ходила навшпиньках і розмовляла пошепки, очікуючи чогось особливого, що мало зродитися зі спокійно-стриманої мовчазності княгині. Бо дивним видавалося, що княгиня, примусивши чекати сватів три дні на прийняття, сама мов би забула про них. Поводилася звичайно, не зраджуючи ні втіхи, ні гніву, ні смутку. І лишень одиноке стрільчасте віконечко в одрині, яке світилося щонаочі майже до самого білого дня, зраджувало, що в душі молодої вдови зовсім не так спокійно, як вона вдає.

А вона переживала все наново від пам'ятного Купала до останніх днів, виставивши серце й гідність на важкий двобій між собою.

Могла забути про цих вісім років, стерти їх з пам'яті, як важкий сон, і переступити поріг, із якого її у свій час забрано силою. За тим порогом — ладо дорогий і ясність повкривдженого кохання, що могло бути підняте з порохів. До цього тягнуло серце княгині й кричало, домагаючись винагороди за майже вісім років зневаги й забуття. Воно рвалося до свого правдивого володаря, який знову відкрив свої обійми і двері свого терему для милої. А їй так потрібні були опіка, поміч і потіха!..

Що ж стало на порозі знову? Слово, дане Ігореві в день весілля? Може й воно почасти. Але, коли б це слово й не було дане, чи пішла б?

З віддалі часу й висоти зрілості розуму княгиня могла краще оцінити вдачу Мстислава. Не належав він до послідніх, але не міг рівнятися з покійним князем, ані з власним батьком навіть. Був дрібніший вдачею, вдоволявся малим і не турбувався тим, що не зачіпало безпосередньо його самого та його волости. Казав тоді Ользі, що збудував уже для неї окремих терем при дворі, та мріяв у голос, як то їм буде добре сидіти в тому теремі. З дому не любив виїздити, коли ж і виїздив, залишав на своє місце одноокого варяга, вірного й злого, мов собака...

Що ж чекало Ольгу в його домі? Муж, колиска, кросна і веретено. Виднокруг, для якого і Вишгород був затісний, тепер звузиться до стін терему.

Князь Ігор взяв її силою, та зате дав титул ве-

ликої княгині, підніс на чоло Руси, поруч себе її посадивши. Дав їй Вишгород і дав повну волю робити в подарованому місті все, що їй забажається.

А що дасть Мал?..

У свій час ішла за нього по волі, тому напевне не було б так гірко терпіти утиску й обмежень. Тепер би мусіла йти неначе по неволі, бо ж погрожує, що силою возьме. Байдуже йому, чи вона хоче того, чи ні. За першим приневоленням прийде приневолення досмертне й важче, гірше, ніж було в Ігоря. Починати знову з роззування? О, але з Мстиславом спротив не скінчився б так несподівано, як з Ігорем, ні! Дрібніші люди вимагають перед собою більшої покори й більшого плазування, ніж великі... І далі: знову пригадки про слабкість жіночого розуму, заборона встрявати в поважніші справи, знову відсилки до веретена й колиски. Чи не задорога ціна любови й чи Мстислав справді її гідний?

Ольга пригадувала тепер собі все, що чула колись про Мстислава: про невмолиме ставлення до рабів, про чвари, які він заводив із сусідами, та, врешті, про ту бранку-грекиню, що була замужньою і християнкою і що її Мстиша придуркувавши тому свинопасові віддав за спротив, за відмову ділити з ним ложе.

Роздягала з уроених добродійностей свого колишнього судженого, дивилася на нього тверезими очима і важила своє рішення.

Колись давно, коли Ольга була ще дівчинкою, довелося їй бачити, як отрок Радимко витягав сам собі вістря стріли, вбите в ліве плече. Нікого не допускав до себе, нікому не дозволив допомогти.

— Відступіться всі! — кричав. — Я сам собі! Я сам!..

Різонував ножем, всадив у рану пальці, вхопив кінець вістря й почав викручувати. Ревів, як медвідь, синів, обливався потом, спливав крав'ю, але вирвав. Коли ж вирвав, упав на землю і розплався.

Потім Ольга питала його:

— Як ти витримав, Радимку?

Ще блідий і кволий, Радимко усміхнувся:

— Е-е, князівно, людина така міцна, що сама не знає, скільки вона може витримати!..

Княгиня Ольга також виривала вістря стріли, що мучило її вісім років. Довго виривала. Три дні і три ночі...

**

Рабині кінчать убирати княгиню. Вона сьогодні наче трошки погідніша, але все ж казала подати собі вдовиний убір, чорно-срібну луду, клобук, оздоблений сірими перлами, з-під якого падає сірий серпанок, і важке гагатове намисто.

В княжій грідниці вже чекають любецькі послы й київські князі та бояри. Але Ольга не спішить. Сказати, що відмовляє Малові й виїздить до Новгороду, успіє. Хай почекають.

КИТАР

(Докінчення зі ст. 23)

в) Прикраси. Смушок, що ним обводимо виріз ший, рамен, поли і край китаря, не є правдивий. Купуємо наподібнення смушку на міру в дуже добрій якості й дістаємо добру прикрасу, яка не гріє. Місце сполуки смушку з сукном прикриваємо крученим волічковим шнурком.

Розпис китаря складається з двох „стовпців“ зпереду, двох „підпор“ ззаду, однієї „поперечниці“ ззаду та двох кишень. Також бічні шви є заличковані.

„Стовпці“ це повздовжні смуги на передній полі. „Поперечниця“ — це подібний везерунок в висоті стану ззаду, а „підпори“ це два скісні орнаменти, що стремлять від поперечниці до рамен.

Головним матеріалом прикраси є кольорова шкіра, обведена волічкою. Через розрізи в шкірі перетягнені шкіряні смужки іншого кольору. Вона викинчена в „зуби“, що притримані кутасиками, й металевими кільцями.

г) Застібування. Китар зав'язується вгорі шнурком із кольорової волічки. Для певности можна його ще застібувати крито на гапки.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

Через недогляд пропущено прізвище авторки оповідання „Маленька Катруся й її пес“ на ст. 25 у цьому числі. Нею є Олена Цегельська, яку оцим перепрошуємо.

Ред. Колегія

ВИЯСНЕННЯ

На прохання Об'єднання Українських Жінок у Німеччині вивчаємо, що школа українознавства у Мозаху щоправда зліквідувалась через брак вчительської сили, але діти з Мозаху перейшли до школи в Мюнхені-місті й даліше побирають там науку українознавства. Їх патроном залишається й даліше 22 Відділ СУА у Шикагу.

Екзекутива СУА

ВЧИТЕЛЬКА МУЗИКИ

Пані Ірина Бубнюк-Ковбуз, що закінчила свої музичні студії в 1950 р. у Королівському Музичному Каледжі в Лондоні, дістала тепер призначення вчительки співу й гри на фортепіані в Ново-Шкотському університеті Акадія. Її курс гри побудований на українських народніх мотивах.

STATEMENT REQUIRED BY THE ACT OF AUGUST 24, 1912. AS AMENDED BY THE ACTS OF MARCH 3, 1933. AND JULY 2, 1946 (Title 39, United States Code, Section 233) SHOWING THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, AND CIRCULATION OF

OUR LIFE, published monthly, except August, at Philadelphia, Penna.,

1. The names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are: Publisher, Ukrainian National Women's League of America, Inc., 909 N. Franklin St., Editor, Lidia Burachynska, 909 N. Franklin St., Philadelphia 23, Pa. Managing Editor, Cecilia Gardecka, 909 N. Franklin St., Philadelphia 23, Pa. Business Manager, Helen F. D. Lototsky, 909 N. Franklin St., Philadelphia 23, Pa.

2. The owner is: Ukrainian National Women's League of America, Inc., 909 N. Franklin St., Philadelphia 23, Pa.

President: Mrs. Helen F. D. Lototsky, 909 N. Franklin St., Phila. 23, Pa. Fin. Sec'y: Mrs. Antonia Kulchycky, 2231 Fairmount Ave., Phila. 30, Pa. Treasurer: Mrs. Anna Sywulak, 112 Dewey Rd., Melrose Park, Pa.

3. The known bondholders, mortgages, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: None.

4. Paragraphs 2 and 3 include, in cases where the stockholders or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting; also the statements in the two paragraphs show the affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than of a bona fide owner.

5. The average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the 11 months preceding the date shown above was: 3,550.

Helen F. D. Lototsky, President

Sworn to and subscribed before me this 13th day of September, 1961.

Mykola Cenko, Notary Public

(My commission expires June 10, 1964).

Складати гроші чи позичати

НАЙКОРИСНІШЕ

у своїй Кредитивій Кооперативі:

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

„САМОПОМІЧ“

У НЬЮ ЙОРКУ

SELFRELIANCE (N. Y.)

Federal Credit Union

98 Second Ave., New York 3, N. Y.

Tel.: GRamercy 3-7310

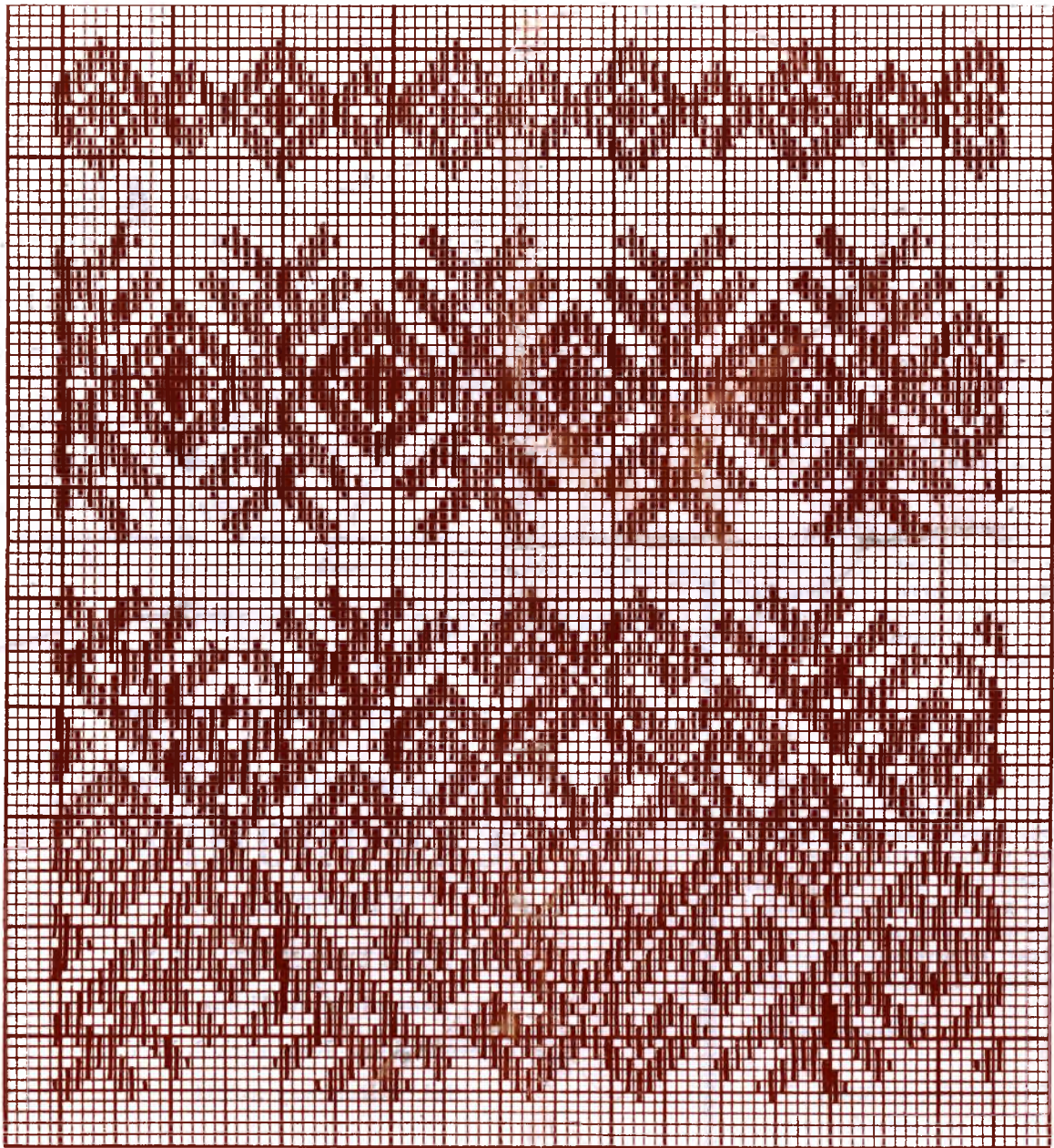
Години урядування щоденно від 10 рано до 3 по полудні.

Окрім того у вівторок і п'ятницю від 6—8 веч.

В неділю і понеділок закрито.

Return to:
"OUR LIFE" Magazine
909 N. Franklin St.
Philadelphia 23, Pa.
RETURN POSTAGE GUARANTEED

УКРАЇНСЬКІ ВЗОРИ — Серія 3, ст. 5 — UKRAINIAN DESIGNS

Взори з Гуцульщини

Із збірки Кл. Габданк-Рогозинського